

Нашы індекс:

ІНДЫВІДУАЛЬНЫ — 74844,
індыўідуальны льготны
(для жыхароў сельскай мясцовасці:
райцэнтры і населеныя пункты
раёнаў) — 01380;

ВЕДАМАСНЫ — 748442,
ведамасны льготны
(для ўстаноў
Міністэрства культуры, Міністэрства
адукацыі) — 01381.

Малюнак Міколы ПРІТЭРА.

ВОЖЫК

ISSN 0132-5957

Часопіс сатыры і гумару

№ 11 (лістапад)

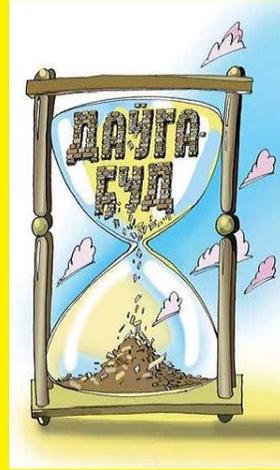
2012

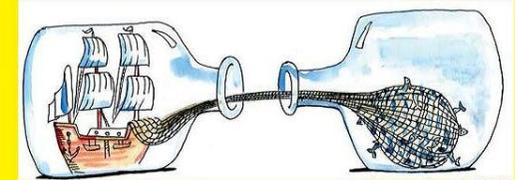
Малюнак Аляксандра КАРШАКЕВІЧА,
тэма Міхася КАВАЛЕВА.

Малюнак Пітра КОЗІЧА.

Малюнак Алены КАРПОВІЧА.

Малюнак Алены КУРПІКА.

Малюнак Андрэя СЛУЦКАГА.

БУДЗЬЦЕ РАЗАМ З «ВОЖЫКАМ»!

Гэтыя словы мы не сталіся паўтараць вам, нашы паважаныя чытачы і падпісчыкі!
Нагадваем, што падпісачца на часопіс «Вожык» (са студзеня 2012 года
выходзіць кожны месяц) можна ў любым паштовым аддзяленні,
а таксама ў магазінах РУП «Белсаюздрук».
Будзем разам! Да сустрэчы!

ДАГУЛЯЛІСЯ...
Незаконнае казіно выкрылі
ВЕРНІСАЖ
Малое Міхась ДАНІЛЕНКА

ВОЖЫКУ ПІШУЦЬ...
«Машына часу» існуе!
МАБІЛЬНЫ ФОТАПРЫКОЛ
Іголки без падколак?

ПАЛТОВАЕ РАССЛЕДОВАНИЕ
Фельетон
ІМПАРТ
Замежны гумар

ГОЛКАТЭРАПІЯ

Пераменлівы шапаголік

Маларыцкі раён. Нянакш, як нейкі невядомы шапаголік перавёз праз беларуска-ўкраінскую мяжу важкія сумкі з жаночым, мужчынскім і дзіцячым адзеннем. Ды, адумаўшыся (і навошта мне столькі трантаў?), пакінуў свае клункі коштам звыш чатырохсот мільёнаў рублёў каля аднаго з дамоў у вёсцы Макраны. А сам разам з дакументамі на тавар як скрозь зямлю праваліўся.

Пераменлівага шапаголіка расшукваюць, матэрыялы справы перададзены ў суд.

Гора-эксперыментатар

Магілёў. Як толькі не апраўдваўся дырэктар аднаго прадпрыемства, калі ў яго на складзе фінансавыя міліцыянеры знайшлі партыю нелегальнай марожанай рыбы і кансерваў на агульную суму 18 мільёнаў рублёў! Казаў, што гэта ўсё для членаў таварыства аматараў юшкі, што будзе праводзіцца эксперымент, як рыба павышае мазгавую актыўнасць чалавека, нават пра тое, што жадае накарміць усіх бяздомных каткоў... Але лепш бы маўчаў як рыба: ніякіх неабходных дакументаў на тавар так і не адшукалася.

«Эксперымент» можа каштаваць дырэктару да 70 тысяч велічынь.

Дагуляліся...

Мінск. Людзей заўсёды прыцягвалі лёгкія грошы. Навошта працаваць, калі можна закрэсліць пару лічбачак і выйграць мільён ці ўкінуць манету, тузануць за рычажок – і вось табе цэлы скарб.

Праўда, не ўсе казіно працуюць легальна. Нядаўна ў цэнтры сталіцы выкрылі арганізацыю, якая «раскідвала карты» без неабходнай ліцэнзіі. Выручку – 22,6 мільёна рублёў і амаль 1 тысячу долараў – канфіскавалі. Здаецца, уладальнікі нелегальнага казіно дагуляліся...

Не закідалі памідорамі

Барысаўскі раён. Раней незадаволеныя глядачы закідвалі артыстаў на сцэне памідорамі. Можа, з гэтай мэтай фура з таматамі на агульную суму каля 100 мільёнаў рублёў і накіроўвалася ў Расію? Але «папса» можа спаць спакойна, бо пасля таго, як машыну затрымалі барысаўскія міліцыянеры, тавар канфіскавалі.

У наступны раз, калі нейкі кансерватар вырашыць паквітацца з дрэннымі спевакамі такім спосабам, яму варта быць больш уважлівым пры афармленні дакументаў на гародніну.

**Па матэрыялах прэс-цэнтра
Камітэта дзяржаўнага кантролю
Рэспублікі Беларусь.**

Малюнак Вікенцыя ПУЗАНКЕВІЧА, тэма Міколы НАВАРЫЧА.

- Гультай усё жыццё на скрыжаванні.
- У палахлівага скакуна сто капытоў.
- І на новай падушцы – старыя сны.
- Асіне горка і ў бярозавым гаі.

Даслаў Барыс БЕЛЕЖЭНКА,
г. Віцебск.

Малюнак Міколы ПІРГЕЛЯ.

Пераменлівы шапаголік

Маларыцкі раён. Нянакш, як нейкі невядомы шапаголік перавёз праз беларуска-ўкраінскую мяжу важкія сумкі з жаночым, мужчынскім і дзіцячым адзеннем. Ды, адумаўшыся (і навошта мне столькі трантаў?), пакінуў свае клункі коштам звыш чатырохсот мільёнаў рублёў каля аднаго з дамоў у вёсцы Макраны. А сам разам з дакументамі на тавар як скрозь зямлю праваліўся.

Пераменлівага шапаголіка расшукваюць, матэрыялы справы перададзены ў суд.

Гора-эксперыментатар

Магілёў. Як толькі не апраўдваўся дырэктар аднаго прадпрыемства, калі ў яго на складзе фінансавыя міліцыянеры знайшлі партыю нелегальнай марожанай рыбы і кансерваў на агульную суму 18 мільёнаў рублёў! Казаў, што гэта ўсё для членаў таварыства аматараў юшкі, што будзе праводзіцца эксперымент, як рыба павышае мазгавую актыўнасць чалавека, нават пра тое, што жадае накарміць усіх бяздомных каткоў... Але лепш бы маўчаў як рыба: ніякіх неабходных дакументаў на тавар так і не адшукалася.

«Эксперымент» можа каштаваць дырэктару да 70 базавых велічын.

Дагуляліся...

Мінск. Людзей заўсёды прыцягвалі лёгкія грошы. Навошта працаваць, калі можна закрэсліць пару лічбачак і выйграць мільён ці ўкінуць манету, тузануць за рычажок – і вось табе цэлы скарб.

Праўда, не ўсе казіно працуюць легальна. Нядаўна ў цэнтры сталіцы выкрылі арганізацыю, якая «раскідвала карты» без неабходнай ліцэнзіі. Выручку – 22,6 мільёна рублёў і амаль 1 тысячу долараў – канфіскавалі. Здаецца, уладальнікі нелегальнага казіно дагуляліся...

Не закідалі памідорамі

Барысаўскі раён. Раней незадаволеныя глядачы закідвалі артыстаў на сцэне памідорамі. Можа, з гэтай мэтай фура з таматамі на агульную суму каля 100 мільёнаў рублёў і накіроўвалася ў Расію? Але «папса» можа спаць спакойна, бо пасля таго, як машыну затрымалі барысаўскія міліцыянеры, тавар канфіскавалі.

У наступны раз, калі нейкі кансерватар вырашыць паквітацца з дрэннымі спевакамі такім спосабам, яму варта быць больш уважлівым пры афармленні дакументаў на гародніну.

**Па матэрыялах прэс-цэнтра
Камітэта дзяржаўнага кантролю
Рэспублікі Беларусь.**

Малюнак Вікенцыя ПУЗАНКЕВІЧА, тэма Міколы НАВАРЫЧА.

- ☼ Гультай усё жыццё на скрыжаванні.
- ☼ У палахлівага скакуна сто капытоў.
- ☼ І на новай падушцы – старыя сны.
- ☼ Асіне горка і ў бярозавым гаі.

Даслаў Барыс БЕЛЕЖЭНКА,
г. Віцебск.

Малюнак Міколы ПІРГЕЛЯ.

Валянцін ЛУКША

Суверэнiтэт

Суверэнiтэт ў сваім пакоi
Дзед Гаўрыла п'яны абвясцiў:
– Без дазволу, калi што якое...
Ты сюды, Ганулька, не хадзi.

Баба ўцямиць аняк не можа,
Што надумаў балбатун стары:
– Божа, Божа...
Памажы мне, Божа...
Дзед мой з'ехаў з глузду да пары!

Бульбу абабрала i зварыла,
Скваркамі аздобiла як след:
– На абед выходзь ужо, Гаўрыла,
Плюнь, стары, на свой «суверэнiтэт».

Дзед, як памаўзiвы кот, выходзiць,
Слiнкi не спыняецца глытаць:
– Ты усё ж перамагла, Гануля.
Годзе мне ў палiтыку гуляць...

Жывуць жа...

Хавалi алiгарха надвячоркам.
Крутыя, як марцовыя каты,
Падмурквалi:
– Як братана за горад
Звязаць, то будуць нам усiм кранты.

Плыла труна у золаце i срэбры.
За ёй бабулька дробненька бяжыць:
– Жывуць жа людзi, як багi на небе!
От нам бы гэтак на зямлi пажыць...

Незацугляны гнеў

Ўсявышняга нiкoлi не гнявiў,
Ды сёння зацугляць
Не ў стане гнеў.
Даiшнiкi пытаюцца:
– Ты пiў?
Але нiхто не папытаў:
– Ты еў?

Пшанiчны сок

Юнак дзяўчыну запрасiў
У хату
I халадзiльнiк адчынiў
Прывычна:
– Ты будзеш сок?
Яго у нас багата...
– А сок якi?
– Чысцюсенькi...
Пшанiчны.

На жаль, Валянцін Антонавіч Лукша не дажыў да свайго 75-гадовага юбілею зусiм мала часу: у верасні вядомага пiсьменнiка, лаўрэата Дзяржаўнай прэміі не стала... Але засталiся яго вершы: лiрычныя, дзiцячыя i – гумарыстычныя.

З сатырай i гумарам, а значыць, i з часопiсам «Вожык» В. Лукша пасябраваў больш чым паўстагоддзя таму. На старонках часопiса часта друкавалiся яго байкi, эпіграмы, фельетоны, вершы, а ў 1982 годзе ў Бiблiятэцы «Вожыка» ўбачыла свет кнiжка «Радзiмья плямы»...

Рэдакцыя часопiса «Вожык» глыбока смуткуе з прычыны смерцi Валянціна Антонавіча Лукшы i выказвае шчырае спачуванне яго родным i блiзкiм.

Малюнкi Вiкенцыя ПУЗАНКЕВIЧА, тэмы Аляксандра КАРШАКЕВIЧА.

Важкі пышчы...

Братка Вожык! Хачу загадаць табе адну загадку. Прыехала я ў сталіцу да дачкі ў госці. Заадно вырашыла сякія-такія справы зрабіць, лекі купіць... І вось што высветлілася: у аптэцы па праспекце Незалежнасці, дом 39, таблеткі «Гропріносін» каштуюць 149 тысяч, у аптэчным кіёску ў ЦУМе (на першым паверсе) – 163 тысячы, а ў аптэчным кіёску на Маскоўскім аўтавакзале (на другім паверсе) – 121 тысячу рублёў. У іншыя аптэкі не заходзіла: часу не хапіла (хаця мне чамусьці здаецца, што аднолькавых цен усё роўна не ўбачыла б).

Няцяжка здагадацца, у якой аптэцы я купіла таблеткі. А вось чаму так істотна адрозніваюцца цэны на зусім не танны прэпарат – сапраўдная загадка. Прынамсі, для мяне. Можа ты, калючы сябра, зможаш яе разгадаць?..

Альдона МЕЛЬНИКАВА,
Магілёўская вобласць,
г. п. Краснаполле.

Дружа Вожык! Калі ты раптам захочаш вярнуцца ў мінулае, не шукай ніякай «машыны часу», а прыходзь да нас на пошту па вуліцы Кунцаўшчына. Такія чэргі раней збіраліся, відаць, толькі па каўбасу ў часы перабудовы.

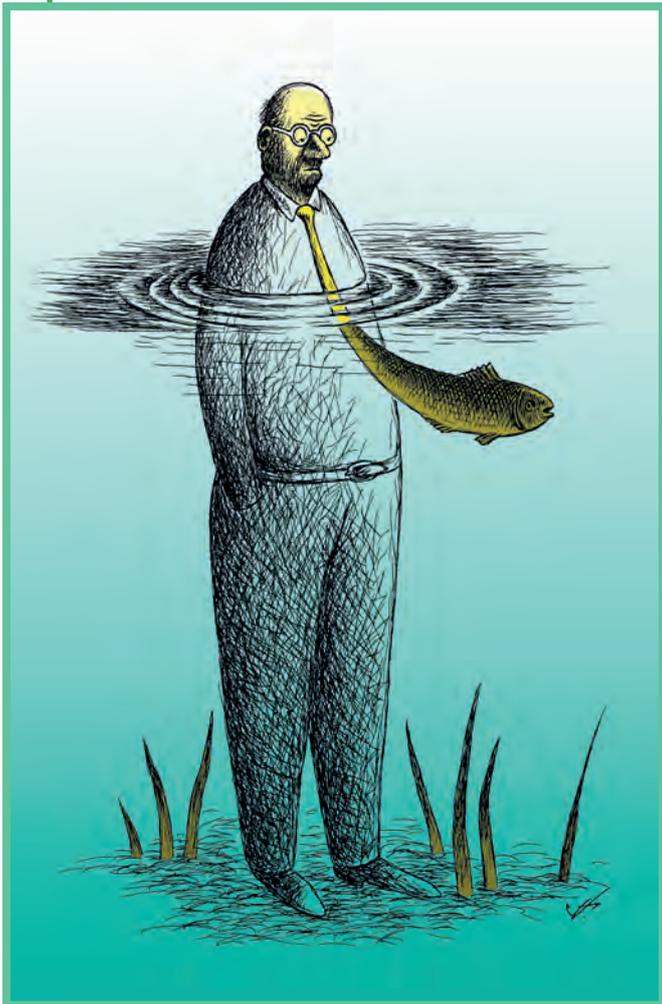

(Гэта чарга стаяла 16 кастрычніка 2012 года ў 9 гадзін раніцы.)

Увогуле ўласна пошта – гэта два невялікія пакойчыкі, у якіх нават цяжка размінуцца. Але пра што гэта я? Туды спачатку трэба трапіць, адстаяўшы ў радоўцы зусім не пяць хвілін! Потым памучыцца ў чарзе ў самім памяшканні, дзе адны людзі атрымліваюць пенсіі, другія – адпраўляюць паштовыя пераводы, трэція – плацяць за тэлефон...

Словам, запрашаю цябе, калючы сябра, у падарожжа ў мінулае. І абавязкова пакліч з сабою чыноўнікаў, што адказваюць за бытавое абслугоўванне насельніцтва. З нецярпеннем чакаю!

Вольга НЯДЗЕЛЬКА,
г. Мінск.

Малюнак Аркадзя ГУРСКАГА.

Вось такі набор іголак прадаецца ў сталічным «ЦУМе». Уважліва вывучыўшы нешматлікія надпісы: «ИГЛЫ для шитбя вру чную», «набор универсальный», «Мир-Игл» неак з цяжкасцю верыцца і ў такі: «РОССИЯ», «МОСКВА ТУ 3-185-67». А вам, паважаныя чытачы?

Як стала вядома...

Палажэнне патрабуе змен

В. а. генеральнага дырэктара, першы намеснік генеральнага дырэктара ААТ «Кіруючая кампанія холдынга «Гомельская мяса-малочная кампанія» Г. Раманенка прачытаў сатырычны матэрыял «Курам на смех» («Вожык» № 7 за 2012 год) і праінфармаваў, што ААТ «АФПК «Жлобінскі мясакамбінат» праведзена работа па выпуску ў свабодны абарот (растаможка) абсталявання для цэха забою і перапрацоўкі птушкі. Таксама вядзецца работа па далучэнні гэтага абсталявання ў вытворчую дзейнасць птушкафабрык з улікам недапушчэння страт прадпрыемства.

Расследаванне прыпынена

В. а. начальніка Упраўлення Следчага камітэта Рэспублікі Беларусь па Гродзенскай вобласці В. Міхайлоўскі вывучыў крыпачны матэрыял «Каб спакойна спаць...» («Вожык» № 9 за 2012 год) і патлумачыў, што вытворчасць папярэдняга расследавання па гэтай крымінальнай справе прыпынена. Абвінавачванне ва ўчыненні злачынства падазронаму не прад'яўлялася ў сувязі з адсутнасцю дастатковых доказаў. Папярэдняе расследаванне можа быць адноўлена пры атрыманні следчымі дадатковай інфармацыі.

Малюнкi Вікенцiя ПУЗАНКЕВІЧА, тэмы Паўла САКОВІЧА.

Малюнак Аляксандра БУЛАЯ.

Малюнак Андрэя СКРЫННІКА.

ПАЛІТОВАЕ РАССЛЕДАВАННЕ ФЕЛЬЕТОН

«Трэба дома бываць часцей, трэба дома бываць не гасцем...» На жаль, вельмі часта здараецца менавіта так. Вось і я, закруціўшыся на працы, ніяк не магла даехаць да роднай хаты, але, адкінуўшы ўсе справы, нарэшце выбралася ў дарогу. Дапамагла дома па гаспадарцы, а заадно і заданні атрымала ад мамы:

– Наташа, у мяне ланцужок сярэбраны парваўся, аддай у майстэрню. І занясі абавязкова сваё паліто ў хімчыстку, сама не мый, раптам сапсуеш. Яшчэ ў мяне ў ботах маланка зламалася, трэба адрамантаваць.

– А чаму ў нас не аддасі, здаецца ж, працуе Дом быту? – няўпэўнена спытала я.

– Прыязджаюць з раёна, але баюся, што дрэнна зробіць. А куды і каму потым скардзіцца? Ды і робяць яны доўга.

– Добра, матулька, усё зраблю ў найкарацейшыя тэрміны і ў найлепшым выглядзе! – паабяцала я.

– Толькі не спяшайся, паглядзі, дзе лепш, дзе танней. Мне не карціць, – папярэдзіла мама.

Раз маці сказала, што трэба шукаць месцы, дзе кошт і якасць супадаюць, значыць, трэба шукаць. У кут за невыкананне яна мяне, вядома, не паставіць, але лекцыю пра рацыянальнае выкарыстанне грошай давядзецца праслухаць.

Спачатку я апытала сваіх сяброў і знаёмых. Потым пачала больш уважліва ўглядацца і ўчытвацца ў рэкламныя аб'явы. А паколькі зараз без інтэрнэту нікуды, то прагледзела і шэраг сайтаў. (Дарэчы, трапіліся мне некалькі такіх, якія нагадваюць кнігу заўваг і прапа-

ноў. Вельмі зручна: адразу бачыш, чым людзі былі незадаволеныя, што рабіць, калі сапсавалі аддадзеную рэч і інш.) А каб урэшце было прасцей выбіраць, падзяліла ўсе майстэрні на дзве групы: дзяржаўныя і прыватныя.

Пачала з ювелірай майстэрні. Іх у Мінску каля трыццаці, значная большасць належыць прыватнікам. Абзваніўшы шэраг майстэрняў, я высветліла, што адказваць па тэлефоне могуць і хамавата, і ветліва, і ўвогуле ігнараваць званкі і што цэны за рамонт ланцужка вагаюцца вельмі істотна. Напрыклад, у ДOME быту па вуліцы Ташкенцай рамонт каштаваў бы ад 10 да 20 тысяч рублёў – у залежнасці ад таўшчыні і складанасці пляцення ланцужка. А вось у майстэрні па вуліцы Кульман адразу запрасілі 18900 рублёў. Пазваніўшы яшчэ ў колькі месцаў, прыйшла да высновы, што рамонт мне абыдзецца прыкладна ў 15 тысяч рублёў.

Калі справа дайшла да хімчысткі, то я крышачку разгубілася, бо іх значна больш, чым ювелірных майстэрняў. Вырашыла пайсці па прыцыпе добрых і дрэнных водгукаў. Сярод найбольш распаўсюджаных скарг трапляліся: дрэнна вымытая адзежа, затрыманне выдачы, псаванне фурнітуры, няправільнае афармленне заказаў. (Дарэчы, на адным з сайтаў, якія спецыялізуюцца на водгуках пра арганізацыі сферы быту, прачытала цэлую гісторыю пра тое, як дзяўчына ваявала за праўду, калі ёй сапсавалі паліто. Скажу толькі адно: не трэба мірыцца з няякаснай паслугай і – абавязкова чытайце дагавор, які падпісваецца пры здачы адзення,

бо ў ім можна знайсці шмат цікавых пунктаў і падпунктаў.)

Цэны за чыстку паліто яшчэ больш істотна адрозніваліся, чым пры рамонтце ланцужка – яны вагаліся ад 95 да амаль што 200 тысяч рублёў! Усё залежыць ад таго, на якім абсталяванні паліто будуць мыць, якія сродкі выкарыстоўваць, якая даўжыня вопраткі і г. д. Галоўны прычып, якім карыстаюся па жыцці – выбіраць нешта сярэдняе. Сума ў 200 тысяч рублёў мяне пужае, а ў 95 – насцярожвае, таму выбрала нешта сярэдняе.

З рамонтам абутку ўсё прасцей, бо майстэрняў вельмі шмат. Тым больш, у мяне не такое складанае пытанне, як, напрыклад, замена абцаса ці падэшвы... Ужо набіўшы руку і вока, прачытала водгукі пра некалькі арганізацый, якія працуюць у гэтай сферы дзейнасці. З цікавасцю для сябе высветліла, што пры здачы абутку неабходна глядзець, у якім стане вы яго аддаёце майстру (ці ёсць расколы на абцасах, драпіны на паверхні скуры і інш.), а калі яго вяртаюць – не толькі на якасць працы, але і на тое, ці ўсе вашы пажаданні выканалі.

Ёсць такая прымаўка: ад спеху не нарабіць бы смеху. Праз гэта маленькае заданне, якое дала мне мама, я ў гэтым яшчэ раз пераканалася. За прыгожай шылдай могуць хавацца непрафесійныя майстры, а рэклама – гэта заўсёды не паказальнік якасці. Глядзіце ўважліва, куды вы аддаёце сваю вопратку ці абутак, чытайце тое, што падпісваецца. І часцей бывайце дома!

Наталля КУЛЬГАВАЯ.

**Уладзімір
МАЦВЕЕНКА**

Прычына

У сябра
Запытай Якуб:
— Як ты зламаў
Пярэдні зуб?
Са свістам
Адказаў Лявон:
— Дык гузік
Трапіў
У булён.

Міхась МАЗУРЭНКА

Што п'е?

Афіцыянт пытае мужа:
— Што ваша жонка п'е заўжды?
— А так скажу табе, мой дружа:
П'е кроў маю замест вады.

Мікола ТОНКАВІЧ

Мара халасцяка

— Ты хацеў бы ажаніцца
Ці заўжды свабодным быць?
— Мая мара — навучыцца
Тое з гэтым спалучыць.

Малюнкi Андрэя СЛУЦКАГА.

Малюнак Аркадзя ГУРСКАГА.

Малюнак Алега КАРТОВІЧА.

Кнігарня «Вожыка»

Прайдзівае люстэрка

У наш практычны, дзелавы час, калі людзям некалі чытаць доўгія раманы і аповесці, усё больш уваходзіць у моду жанр кароценькіх мініячур, дзе словам цесна, а думкам — прасторна. Кнігу такога жанру «Каб сказаць... І пачулі» напісала Валянціна Доўнар. (Зборнік выйшаў сёлета ў выдавецтве «Харвест» у Мінску. — рэд.)

Пісьменніца нібы прайшла з люстэркам па дарогах і сцэжках нашага жыцця і занатавала тое, што ў тым люстэрку адбівалася. Траплялі туды вобразы і сітуацыі, праз якія праступалі сквапнасць і самалюбства, няўдзячнасць і хлусня, а часам і звычайнае хамства. А з другога боку, пісалася пра дабрыву і вернасць, пра шчырасць і ўдзячнасць, пра самаахвярнасць. Шмат у якіх мініячурках назіранні, разважанні аўтара, свае адносінны да чутага і бачанага. Усё гэта разам малюе карціну нашага жыцця, а калі карціна гэта раптам здасца некаму не вельмі прывабнаю, то не наракайце на люстэрка: яно паказвае тое, што ёсць.

Мініячурны Валянціны Доўнар я навзвала б невялічкімі навеламі, бо кожную з іх можна разгарнуць у апавяданне, а можа, і ў аповесць. Яны напісаны дасціпна, з пачуццём гумару. Хочацца адзначыць і мову пісьменніцы — вобразную, па-сапраўднаму беларускую, можна сказаць, народную.

Валянціна Доўнар у сваёй кнізе гарача выступае ў абарону беларускай мовы, беларускай нацыі, абуджае нацыянальную свядомасць і робіць гэта не па-ментарску, не па-вучальна, а дасціпна і з гумарам.

Лідзія АРАБЕЙ.

Валянціна ДОЎНАР

Хто працуе...

Выпускі навін хоць не глядзі: у суседняй Расіі гараць запаведныя лясы, вёскі, дачныя пасёлкі, гінуць альбо застаюцца на папялішчах людзі — у чым былі. Страшнае відовішча!

Але... з выпачкай радасці. На ёй — ну шанце ж некаму! — адзін нейкім цудам ацалелы, не крануты пажарам дом! Побач медным тазам свеціцца твар гаспадара. Шчыра, як на духу, ён кажа, што цуду няма аніякага: проста вакол дома ён бульбу пасадзіў і ў сплёку (ну шкада ж: прападае) добра паліваў. Вось таму агонь падабраўся, а далей па мокрай зямлі і не пайшоў...

Хто працуе, таму і шанце — беларуская прыказка. І мужчына, падалося, наш — працавіты, цягавіты, з тутэйшым спрадвечным клопатам — пра бульбу.

І ты, Брут?

Пятро нарэзаўся. Напярэдадні... Дома з'явіўся толькі пад раніцу: крадком прабраўся за шафу ў свой куток, ціхенька лёг.

Праз гадзіну-другую прачнуўся (ад знаёмага гвалту). Які (ну вінаваты ж!) прывычна, цяргліва зносіў... Зносіў усё, што са слязамі гаварыла жонка, моўчкі — малая дачка, з мацюкамі — крычала цешча...

Калі ж побач затупаў, як бульдозер, і зароў кот, не стрываў, гаркнуў:

— Псік, халера! Яшчэ і ты буркатаць тут будзеш!

Каб лепш — на халеру?

У Пятровіча на тыдзень адгулаў сабралася. Пацяплела — рашыў скарыстаць: дапамагчы што-колечы бацькам, адпачыць. Паехаў у вёску (спачатку — да сваіх), выкінуў гной, растрас, пасеяў ячмень, пасадзіў бульбу, ускапаў агарод. Потым — тое ж самае — зрабіў у цешчы...

На работу ледзь ногі прыцягнуў. Пытаюцца калегі, як справы, адгулы?

— Ай, — кажа, — браткі, ні-ко-лі так не гуляў!

«Тебе бы понравилась?»

Шчаслівя на час не зважаюць. Захопленыя — таксама.

Насупраць у тралейбусе маладзічка села. Некаму па мабільніку (заадно паўсалона чула) пачала расказваць,

што ў ЦУМе сумачку бачыла: светлую, невялікую, з дзвюма ручкамі, на маланках... І далей у падрабязнасцях — пра кішэнькі зверху, пра шоук унутры, пра строчку на канціках, пра адценні колеру, пра кожную з засцежак...

Аповед (прычым толькі пра сумачку!), перасыпаны кароткім «Тебе бы понравилась», доўжыўся ўсю дарогу...

Недзе на сярэдзіне мужчына, што сеў побач, не вытрымаў, закаціў вочы, закруціў галавой і адрэзаў:

— Каб вось гэтак — мая... Забіў бы! Устаў і выйшаў з тралейбуса.

Града пад... усмешку

Прыцелька, стаміўшыся разрывацца паміж домам, працай, маленькай унучкай, старэнькай матуляй і дачай, увосень здалася — прынесла ладную кардонку з насеннем, сказала: «На, можа, спатрэбіцца?»...

Неяк вольная гадзінка была. Рашыла рэвізію зрабіць, перабраць запасы. У тым ліку — з кардонкі.

Прыгожыя там пакецікі, акуратныя. І на кожным — надпіс. Почырк, праўда, неразборлівы, але ж чытаць можна. Тут — «Астры «Седая дама» (гучыць як!), тут — «Огурцы (очень ранние) «Отелло», тут — «Помидоры от тёти Веры», «Морковь «Чемпион»...

На чарговым пакеце нешта няўцямнае. І доўгае... Нарэшце разбіраю: «А пёс его знает, что это».

Хацела спытаць... Але паблізу сабак не было. Так усё і засталася. Да пары.

У выхадныя разбіла градку, пасеяла — усмешку. Што ўздыдзе — убачым...

Васіль ЖУКОВІЧ

«Навошта мне вочы?.. Навошта мне рукі?..»

*Навошта мне вочы, калі я не бачу,
Навошта мне рукі, калі не абняць
Жанчыну, якую кахаю і плачу,
Як неба, якое не ведае дня,
Бо хмары яго запалонілі з ночы,
Нібыта мяне, калі я быў адзін
І думаў пра лёс свой самотны і воўчы...*
Віктар ШНІП

Не бачу цябе, не гляджу табе ў вочы,
А рукі не могуць ласкава абняць –
Падобны мой лёс на сабачы, на воўчы,
Гатоў я завяць сярод белага дня,
Не толькі сярод цёмнай доўгае ночы,
Калі неўтаймоўная думак гайня.

Але не пытайся, навошта мне вочы.
Ды што без вачэй я рабіў бы цяпер?
Хачу захапляцца красою жаночай
І плакаць, калі не пабачу цябе!

Яшчэ не пытайся, мне рукі навошта,
Бо, нават калі ўжо цябе не абняць,
Без рук як адправіць мне
вершыкі поштай
Дый як на камп'ютары
мне іх набраць?
Без рук нецікава увогуле жыць,
Бо нават не можаш сябе абслужыць!..

Уладзімір ЕРМАЛАЕЎ

Дарожныя заляцанкі

*Згасе-маркоціцца сонечны промень...
Я вечар той помню, наш вечар я помню.
Твой позірк вясновы зімовага шчасця...
У змрок вечаровы цягнік наш імчаўся...*

*Начное купэ, начное...
У ім мы ўдваіх з табою.
Дарыла ты мне пяшчоту,
Каханне сваё й самоту.*
Дзмітрый ПЯТРОВІЧ

Насоўваўся вечар, знік сонечны промень –
Той вечар я ўвесь да драбніцы запомніў.

У змрок вечаровы зімовага шчасця
Па слоце вясновай цягнік наш імчаўся.

Начное купэ, начное...
У ім мы ўдваіх з табою.
Брынчала ўначы гітара.
Ну чым мы з табой не пара?

Глядзеў на цябе я, аблізваўся ўпотай:
Такая адорыць каханнем-пяшчотай.
А ты заявіла, крутнуўшы ля скроні:
«Ці ж можна такое? Каб тут, у вагоне?!»

Начное купэ, начное...
Я ў ім са сваёй тугою.
Па рэйках вагон запляскаў:
«Фіяска... фіяска... фіяска...»

Мікола КУТАС

Ліст ад чытача

*Маю бацькаў кажух
Ад зімы, завірух.
І таму яшчэ рады –
Захінае мяне ён
Ад маны і ад здрады.*

Казімір КАМЕЙША

Паэты – люд такі:
Наіўны, найдабрэйшы.
Шчыруюць, дзівакі,
І ты між іх, Камейша.

Твой ганарар – не грошы,
Хіба ты ім служыў!
Кажух сабе не шыў,
А бацькаў браў, даношваў.

Няма ўжо зім марозных,
У студзені – слата.
А вось для злыдняў розных
Надвор'е – любата.

Паэзія – не цацка,
Вастры пяро часцей.
А Кажух той бацькаў
Здавай ужо ў музей.

Спяшайся, ды не надта,
Каб ліру з ім не здаў,
Бо ты паэт выдатны,
Прабач, што турбаваў.

Пятро РАДЗЕЧКА

Калі не радуе парада

*Каліна спее каля вёскі,
Нібы касцёр, гарыць яна!
Дзівіліся з яе бярозкі:
Красуны гэткая адна...*

Ганна АТРОШЧАНКА

Калі была я малалеткай,
Дзівілася з мяне радня:
Расце Анютка ў нас паэткай –
На Перарост на ўвесь адна!

Крыху пазней я пакахала,
І мне казаў штодзённа ён:
– Такіх, як ты, Анютка, мала –
Адна на Добрушскі раён!

Далей у лес – там дроў паболей,
Як і каханых, далібог!
Ля ног маіх – славуты Гомій
І мноства велічных дарог!

Ад слоў сяброўкі думкі згаслі,
Іх сэнс душу разверадзіў:
– Ты тут, нібыта сыр у масле,
А ў Мінску гэткіх – гаць гаці!

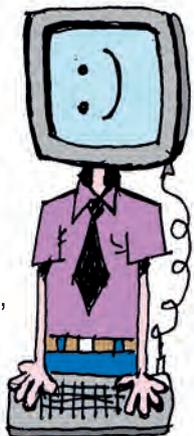
Павел САКОВІЧ

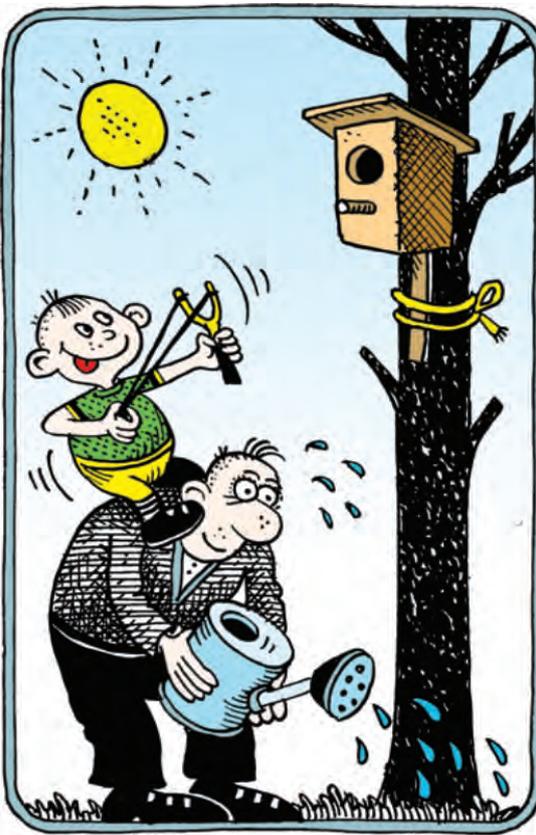
Стрэс... ад прагрэсу

*...а потым крыклівае радыё
акіянкай свет загадзіла,
потым прыйшло кіно –
у ружова дурман завяло.
А нямала і сёння пакутаў –
цяпер вінаваты камп'ютар...*

Алесь ЧОБАТ

Цяпер чалавек з-за прагрэсу
не выходзіць, бадай, са стрэсу.
Сметнікам слоў тое ж радыё
зямлю ўсю, лічы, загадзіла,
Ну, а розныя шахты, метро
разарвалі планеце нутро.
Дабрыню ў чалавечай душы
тэлевізар амаль задушыў.
Студэнты жылі ў інтэрнаце,
цяпер яны ўсе ў інтэрнэце.
Пісьменнік раманы і драмы
камп'ютарам «піша» таксама,
А Пушкін, заўважу без кліпаў,
пяром карыстаўся... гуснінм.
Яго ж, дзеля ўласнай карысці,
не грэбаваў геній пагрызіці.

Валянцін КРЫЖЭВІЧ

ЗОРНАЯ ХВАРОБА

АПРАВЯДАННЕ

Сяргей Каленік любіў глядзець тэлевізар, лежачы на канале. Поза, вядома, не арыгінальная, не раз абсмяяная ў «Вожыку», «Крокодиле» і іншых «калючых» выданнях, аднак выпрабаваная часам і мільёнамі мужчын.

Тэлевізар стаяў перад акном, занавешаным гардзінай. І калі надыходзіў позні вечар, праз занавеску былі відаць на небе асабліва буйныя зоркі. Але Каленік, захоплены тэлевізійнымі сюжэтамі, не вельмі звяртаў на іх увагу. Загарэліся, ну і добра, ці ж першы раз...

Аднак у пачатку мая ў праёме акна пачала з'яўляцца надзвычай яркая адзінокая зорка. Яшчэ не паспяваючы згаснуць вячэрні гарызонт, а яна павісала ў небе, нібы запалены некім удалечыні маяк. Нават калі высыпалі іншыя зоркі, гэтая ўсё роўна заставалася самай прыкметнай і дражніла вока Каленіка.

Па інерцыі ён захоўваў абыякавасць да нябеснага свяціла недзе з паўмесяца. Потым, калі па тэлевізары ў каторы раз паказалі фільм пра местачковага настаўніка-астранома і актрысу, якая выпадкова сышла з цягніка, у Каленіка прачнулася дапытлівасць.

— Слухай, Клаўдзія, — звярнуўся ён да жонкі, якая праходзіла міма канапы і несла на балкон памытую бялізну, — ты не ведаеш часам, як называецца вунь тая яркая зорка? У акне.

Клаўдзія паглядзела ў акно, потым на мужа і абурылася:

— Якая табе зорка, лежань! Тут пасля работы яшчэ і па доме так накруцішся, што зоркі аж з вачэй сыплюцца... Астраном...

Каленік не стаў далей развіваць тэму, бо зразумеў, што трапіў пад гарачую руку. А калі жонка пакінула балкон, выйшаў туды. Расхінаючы вільготныя кашулі, майкі прабраўся да балконных парэнчаў, абAPERся на іх рукамі і паглядзеў уверх.

Бацюхны мае! Колькі там было зорак!.. І дробных, і сярэдніх, і буйных... У срэбным россыпе арганізаванасцю і парадкам асабліва вызначаліся малюнкi сузор'яў.

Пазіраючы на неба, Каленік раптам зразумеў, што не ведае ніводнага сузор'я, акрамя каўша Вялікай Мядзведзіцы. Пра асобныя зоркі і гаварыць няма чаго... А вучыў жа калісьці ў школе астраномію.

Гэтае маленькае хатняе адкрыццё глыбока ўразіла Каленіка. Мільярды гадоў глядзяць з неба на Зямлю бліскучыя сімвалы вечнасці, а што ён ведае пра іх? Ці часта ён пазірае ўгару, ідучы

Працяг на стар. 10.

Працяг.
Пачатак на стар. 9.

па вячэрняй ці начной вуліцы? Усё глядзіш пад ногі, каб не спатыкнуцца... Гэ-э-эх, будзённасць, цякучка заелі.

Назаўтра на рабоце Каленік спытаў у суседа па кабінце:

- Пятровіч, ты ведаеш, якія зоркі нам свецяць?
- Ты наконт эстрадных, Сяргей?
- Ды не, я наконт тых, што на небе.

Пятровіч рэзка павярнуўся, ледзь не зламаўшы крэсла:

– Што з табой, Сяргей?! Ты справаздачу хутчэй здавай, а то не паспееш, дык табе неба з аўчынку падасца... Начальнік у нас круты.

– Справаздачы, паперкі, – прабурчэў Каленік. – Мне, лічы, паўмесяца зорка ў акно свеціць, а я не ведаю яе назвы.

Пятровіч сцэпануў плячымі і зазначыў:

– У нас, дзе я раней працаваў, таксама адзін у філасофію кінуўся. Дык яго хуценька з работы паперлі... Філософа, браце, толькі тады паважаюць, калі ён Кант ці Гегель, а не Каленік нейкі...

Вечарам жонка Каленіка ўстрывожылася, калі не знайшла яго ў прывычнай позе на канапе. Яна агледзела ўсе пакоі і нават кладоўку, збегала да суседзяў – няма і там. А помніла ж, што дамоў ён прыйшоў. Ды і вопратка мужа і абутак былі на прывычных месцах у прыхожай. Усхваляваная Клаўдзія пайшла на балкон здымаць бялізну і там сярод маек і кашуль выявіла мужа, які засяроджана разглядаў зорнае неба.

– Сярожа, ты не захварэў часам? – асцярожна спытала Клаўдзія, складваючы бялізну на сагнутую ў локці руку.

– Здаровы я, Клава, – супакоіў жонку Каленік. – Толькі ведаеш, нешта ўва мне перавярнулася... На зоркі глядзець хочацца. Праўда, з балкона мала што ўбачыш...

Клаўдзія схавала твар у бялізну і прашаптала сама сабе: «Божачка мой, захварэў... Даляжаўся, даглядзеўся ў гэтую скрынку праклятую...»

У суботу Каленік распытаў у суседавага сына-дзесяцікласніка, хто ў іх выкладае астраномію і дзе жыве настаўнік. Пад вечар папярэдзіў жонку, што ідзе да чалавека, які разбіраецца ў зорках, і даведаецца нарэшце, як называецца тая, што зазірае ім у акно.

Калі муж зачыніў за сабой дзверы, Клаўдзія ўсхліпнула і стала званиць па тэлефоне сваёй знаёмай, муж якой працаваў урачом-псіхіятрам. Папрасіла, каб той сёння завітаў да Каленіка – нешта з ім нядобра.

А Каленік тым часам зайшоў да настаўніка астраноміі. Той доўга не мог зразумець, чаго ад яго хоча нечаканы госць. Калі ж сцяміў, то дастаў з пісьмовага стала карту зорнага неба і пачаў тлумачыць.

– Не, гэта не тое, – сказаў Каленік, – давайце выйдзем на вуліцу.

На вуліцы, дзе літары даўно не гарэлі, бо камунальнікі ўсё ніяк не маглі замяніць лямпачкі, зоркі на небе былі бачны выразна. Каленік паглядзеў уверх і знайшоў там яркую зорку. Ён не быў упэўнены, што тую самую, паколькі не праз акно ж глядзеў, але спытаў:

– Ну вось гэта, напрыклад, – паказаў рукой, – як называецца?

Настаўнік разгубіўся. Зорнай карты з сабой не было і ён замармыгаў:

– Магчыма, Сірыус... Або Вега... Не выключана, што і Альдэбаран...

Каленік з жалем слухаў настаўніка. Потым пацікавіўся:

– Вы што, і ў школе па карце вучыце?.. Альдэбаран...

– Па карце, а як жа... Планетарыя ў нашым горадзе няма. А ноччу вучняў на ўрок не павядзеш... Яшчэ цалавацца пачнуць у цемры і ўсё такое...

Урач-псіхіятр прыехаў да Каленікаў, калі гаспадара яшчэ дома не было. Клаўдзія дрыготкім голасам паскардзілася:

– Гадамі на канапе ляжаў, а тут раптам да зорак яго пацягнула. На балконе ўсе вечары прастойвае...

– Гм, гм... – урач задуменна пакратаў пальцам кончык свайго носа і шматзначна сказаў: – Магчыма, сурдапсіхалагічны сіндром з сенсорнай недастатковасцю пры дэвіянтных паводзінах...

Ад такога сакрушальнага дыягназу ў Клаўдзіі адразу пацяклі па шчоках горкія слёзы.

Тут якраз прыйшоў Каленік. Стрымана павітаўся з го-сцем. Клаўдзія хуценька растлумачыла:

– Гэта наш участковы ўрач, знаёміцца з пацыентамі.

– Праходзьце ў залу, – запрасіў Каленік, прапусціў мужчыну ўперад і паказаў яму на канапу: – Сядайце, калі ласка.

Урач прысеў на канапу, Каленік прымасціўся побач. І тут зоркі праз гардзіну зноў кальнулі яму ў вочы.

– Во! – спахапіўся Каленік. – Прабачце, а вы не ведаеце, як называецца адна яркая зорка, вунь там, за акном?

– Дзе-дзе? – перапытаў урач.

– Хадземце на балкон, я пакажу, – запрасіў Каленік.

Яны выйшлі на балкон, вольны ў гэты вечар ад бялізны.

– Вунь, глядзіце! – шырока павёў Каленік рукой, як быццам неба было яго ўласнасцю.

Урач паглядзеў уверх і ахнуў:

– Ах ты, маці родная! Зорак, зорак колькі!.. А тут з-за работы і тэлевізара нічога не бачыш.

– Вось і я пра тое ж, – узрадаваўся Каленік, – падстрыглі мы крылы ў душы...

Клаўдзія доўга чакала, пакуль муж і псіхіятр вернуцца з балкона. Іх усё не было. Тады яна падышла да нашчыльна прычыненых дзвярэй і пачула голас урача:

– Галактыкі... Квазары... Пульсары... Чорныя дзіркі...

Жанчына выцерла слязінкі на шчацэ і прашаптала:

– А хвароба, відаць, заразная... Бач ты, і ўрач туды ж, куды і мой...

г. Чавусы.

Малюнак Пятра КОЗІЧА.

Лёля БАГДАНОВІЧ

КАЛЕКЦЫЯНЕРЫ

Збірае маркі Лёша
І фанты ад цукерак.
Міхась збірае грошы:
Што толку ад паперак!

г. Барысаў.

Аляксандр МАТОШКА

Іван Іванавіч – аматар паэзіі. Больш за тое, ён не толькі любіць чытаць літаратуру на роднай мове, але ўжо гады тры ці чатыры піша на ёй вершы. Прычым не без поспеху. Друкуецца ў раённай газеце. Гэта вам не так сабе. Ды што раёнка! Іван Іванавіч меў нават дзве публікацыі ў абласной прэсе. Зрэшты, што тут дзіўнага? Вунь колькі тых паэтаў рознага кшталту наўкол – як тых бяроз, як некалі сказаў адзін вядомы пісьменнік. Але бярозы, у адрозненне ад паэтаў, маўкліва спасцігаюць існасць свайго быцця. А паэты – тыя гудуць, нібы чмялі, імкнуча навыперадкі адзін перад адным хутчэй нешта выдаць. Многія з іх нават не чытаюць калег: няма часу ў імклівым палёце да Парнаса!

«Усё, хопіць! Колькі можна пісаць у стол ды друкавацца ў раёнцы?! Выдаю книгу!» – аднойчы, адразу пасля навагодніх святаў, калі ці не кожнаму чалавеку карціць нешта змяніць у сваім жыцці, рашуча сказаў сабе Іван Іванавіч.

І вось ужо амаль чатыры дні гарбеў над рэдагаваннем уласных вершаў, напісаных за апошнія гады. «Вылежку», як кажуць пісьменнікі, вершы прайшлі. Над тымі, што былі ў друку, галаву ламаць не трэба: тое, што палічылі неабходным, рэдактары падправілі. А тыя вершы, якія яшчэ не бачылі свет, зараз і падвяргаліся аб'ектыўнай мазгавой атацы Івана Іванавіча.

За гэтай даволі складанай справай і застаў яго першы ў новым годзе нумар аднаго літаратурна-мастацкага выдання. Як на тую бяду, вачам Івана Іванавіча ў чаканай газеце трапіўся артыкул спецыфічнай накіраванасці – пра паэтаў. Во дзе ўжо ядрэмнае вока пра-

фесіяналаў усё бачыць, за ўсім цікау! Не тое што пальцам, ручкай на паперы не дадуць варухнуць!.. Амаратар? Асадзі назад! Не замінай сапраўднай паэзіі, не псуў эстэтыку прыгожага слова. Усё роўна да ўзроўню класіка не дацягнуешся. А таму ці варта пісаць, калі адчуваеш, што не вельмі атрымоўваецца? «Эх, куды ні кінь – усюды клін!» – распачна ўздыхнуў Іван Іванавіч.

«А можа, і сапраўды, як раіць вядомая пісьменніца ў артыкуле, заняцца вядзеннем дзённікавых запісаў? – падумаў аматар паэзіі і прадоўжыў разважаць. – Толькі пра што ў тым дзённіку пісаць? Пра тых, хто ў вёсцы напіўся ды хто каго абляяў? Праўда, здараюцца часам і цікавыя моманты. Але запішы такое ў дзённік, не дай божа, прачытае хто знаёмы – пакрыўдзіцца страшэнна! Каму трэба, жывучы ў адной вёсцы, тыя кленічы? Эх, калі б не гэты злэшчасны артыкул, яшчэ б які тыдзень ці два – тэксты для кнігі вершаў адрэдагаваў бы», – сумна ўздыхнуў Іван Іванавіч. Ён хацеў ужо махнуць на ўсё рукой, як раптам на яго твары з'явілася сонечная ўсмешка. «Так, толькі дзённікавыя запісы буду вясці! Прычым такога дзённіка, які нікога не пакрыўдзіць. Час, каб распачаць першую старонку, самы спрыяльны – пачатак года, усяго толькі чацвёртага студзеня!»

Іван Іванавіч узяў сшытак у клетку. На першай старонцы акуратна вывёў: «2012. Студзень», адлінаваў гарызантальную лінію на трыццаць адзін дзень, насупраць яе напісаў °С і пачаў успамінаць, якое надвор'е было першага чысла. «Здаецца, -3°C, пахмурна, ціск 750 мм. Так, другога было -5°C, ціск, добра памятаю, 765 мм, таксама пахмурна. Трэцяга – -12°C і ціск 770 мм, ясна. Надвор'е ўсталявалася цудоўнае!..»

Іван Іванавіч уздыхнуў на поўныя грудзі, бо з яго плеч зваліўся нябачны цяжар. На душы зрабілася лёгка. Амаратар паэзіі знайшоў сабе справу па таленце...

Расонскі раён,
в. Янкавічы.

Малюнак Алега ГУЦОЛА.

Міхась ДАНІЛЕНКА

— У вашай катлеце іржаўы цвік!
— А вы што хацелі, каб вам новы цвік паклалі?!

КАБ БЫЛО САЛАДЗЕЙ...

Жыве на віцебскай зямлі ў горадзе Лепелі мастак, які ўмее ўсміхацца. І робіць гэта прафесійна. Усё ж за плячыма Міхася ДАНІЛЕНКІ — Крыварожская мастацкая школа, Бранскае мастацкае вучылішча, мастацка-графічны факультэт Віцебскага педінстытута. Вельмі адказна ставіцца ён і да сваёй работы (працуе мастаком гандлёвай рэкламы), афармляючы гандлёвыя аб'екты прыгожа і з душой.

Маляваў Міхась з дзяцінства. Як пераможца конкурсу малюнкаў у газеце «Піянер Беларусі» нават атрымаў галоўны приз — пуцёўку на VI злёт юнкораў ва ўсесаюзны піянерскі лагер «Артэк». Пазней яго карыкатуры друкаваліся на старонках часопіса «Вожык» (з 1976 года), газет «Звезда», «Советская Белоруссия», «ЛіМ», «Сельская газета», «Народная газета» і іншых.

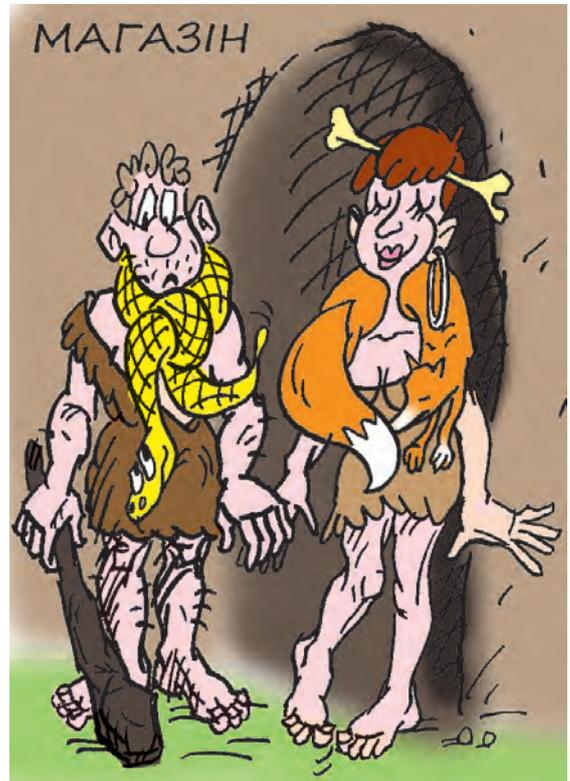

– Добра, валяр'янкi я табе дам, але закуску сам лавi!

Тым часам М. Данiленка працаваў: i афарміцелем у мастацкай майстэрнi, i дэкаратарам у тэатры, i выкладчыкам малявання... Весела было на яго занятках! I цяпер Мiхась Аляксандравiч успамiнае, як адзiн хлопчык намаляваў на ўроку цудоўны яблыневы сад. Дрэвы – моцныя, яблыкі – велiзарныя, спелыя, блiшчаць на сонцы, як лiхтары. Пахвалiў вучня, зазначыўшы: «Яблыкі атрымалiся такiя прыгожыя, што нават адкусiць хочацца». Шчаслiвы хлопчык, з гонарам схапiўшы фламастар, падпiсаў пад малюнкам сорт яблыкаў – саладаўка: «Гэта каб вам саладзеi адкусваць было, Мiхась Аляксандравiч!»

Сёння мы рады вiтаць Мiхася Данiленку на персанальным вожыкаўскiм вернiсажы. Няхай у тваiм нялёгкiм жыццi, шаноўны сябра, стане больш на яшчэ адну выставу i хаця б на яшчэ адну салодкую хвiлiну!..

Навіны з МУС: матай на вус

Злавіў... крымінальную справу

Дзяржынскі раён. Кожны чалавек выбірае сабе хобі, якое адпавядае ягонаму ўнутранаму «я». Напрыклад, жыхар в. г. Станькава вырашыў заняцца рыбнай лоўляй. Праўда, адпаведнага рыштунку ён не меў. Але мара пра смажаную рыбу ніяк не выходзіла з галавы. Таму нават цагляная сцяна чужога гаража, дзе захоўваліся рыбацкія прылады, не змагла спыніць станькаўчаніна. Ён смела разабраў гэту перашкоду і выкраў снасці на суму 2,5 мільёна рублёў.

Але замест рыбы злавіў... крымінальную справу. Мара пакуль што застаецца нязбытнай.

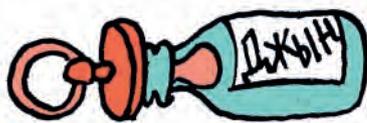

Хапальна-бежавы рэфлекс

Мінская вобласць. Хапальны рэфлекс ва ўсіх людзей з'яўляецца ў маленстве. Але пазней у некаторых ён дапаўняецца яшчэ і бегавым. Напрыклад, зайшоў жыхар г. Салігорска ў магазін «Златка», рэфлекторна схопіў бутэльку джына і шчыпцы для завійкі валасоў (!?) і рэфлекторна збег. Ці жыхар Барысава, які прагульваўся па гандлёвай зале магазіна ў г. Жодзіна, убачыў ВК-тэлевізар і, схопіўшы яго пад паху, кінуўся наўцёкі.

І першы, і другі злодзеі апраўдваліся перад міліцыянерамі тым, што спрацаваў хапальна-бежавы рэфлекс, якім

іх адарыла матухна-прырода. І што ў дзяцінстве ім ніхто не сказаў, што красці нельга.

Містэр Пропер?

Мядзельскі раён. Чысціня – залог здароўя. Гэта вядома яшчэ з дзіцячага садка. А вось нейкі невядомы дарослы так прасякнуўся гэтай думкай, што не змог абыякава прайсці каля грамадскай лазні ў вёсцы Нарач. Ён залез у качагарку і ўкраў абсталяванне на суму амаль 2 мільёны рублёў.

Можа, гэты чалавек такім чынам спрабуе стаць барацьбітом за чысціню, як рэкламны містэр Пропер? Даведаемся, калі яго затрымаюць.

Нелегальныя «самураі»

Брэсцкая вобласць. Памятаеце песню «Тры танкісты»? А гэты радок: «В эту ночь решили самураи переплыть границу у реки»?

У нашым выпадку гэта былі в'етнамцы, якія нелегальна спрабавалі перасекчы не раку, а беларуска-польскую мяжу. Адпаведных дакументаў яны для гэтага не мелі, таму былі прыцягнуты да адміністрацыйнай адказнасці ды дэпартаваны за межы Беларусі.

Застаецца толькі пытанне: «Хто падрыхтаваў гэту «вылазку», хто з'яўляецца галоўным «самураем»? Вядзецца следства.

Па матэрыялах Упраўлення інфармацыі і грамадскіх сувязей Міністэрства ўнутраных спраў.

Малюнак Алега КАРПОВІЧА.

Галіна КАРЖАНЕЎСКАЯ

Мініцюрны

***

Разважала рака:
– Горш няма тупіка,
Нехвота
Рабіцца балотам.
А балота з імхоў
У адказ:
– О-хо-хо...
Мне так добра.
Пра сумнае – потым...

***

Грыміць пустая электрычка,
Ажно за тры вярсты чуваць.
Ў пустога ёсць такая звычка:
Здалёку голас узнімаць.

***

Бывае, што баляць вантробы,
Ды гэта рэч не новая.
Калі ж каханне як хвароба,
То я цяпер здаровая!..

Кашляйма хорам

Звычайная бальнічная палата.
Адбою час – палата, адпачні!
Тут нечакана кашалю раскаты
Пачуліся у соннай цішыні.

І вось дае параду хворым,
Крыху прыўзняўшыся, Карней:
«Пакашляйма на ложках хорам,
А потым хорам і заснем.

Бо калі кашляць у палаце
Уразнабой мы будзем, то
Да палавіны ночы, знайце,
Заснуць не зможа аніхто!»

Віктар РЭЧЫЦ,
г. Івацэвічы.

Перабор

Іван валодаў асаблівым дарам:
Ацэньваў ногі ўсіх жанчын
Праз акуляры.
Крычаў:

– Я той бы вунь дык пяtkі ўкараціў!
На ліліпутку бочкі ўсё каціў.
А сам хадзіў у бабылях Іванка:
Так і не выбраў па нагах каханку.

Калі ж дабраўся наш Іван
У край далёкіх мусульман,
Заплакаў на гатэльным мяккім ложку,
Анют прыпомніў і Святлан,
І пальмы кляў, і акіян,
Што прыхавалі ўсё:
І твар, і ножкі.
Хоць сам быў і цыбатым кавалерам,
Але ж... не Гуліверам.

Вацлаў ХАДАСЕВІЧ,
г. Мінск.

Малюнак Аляксандра КАРШАКЕВІЧА,
тэма Міхася СТЭФАНЕНКІ.

Пра Сняжану, сваё першае каханне, Ігар узгадваў часта. Невядома, як склаўся ён ягоны лёс, калі быў бы крыху смялейшым у юнацтве. А так найлепшы сябар узяў ды «перабег дарогу»...

Калі Сняжана развялася, Ігар быў жанаты ўжо не першы год. Ды д'ябал спакусіў... Пачалі сустрэцца. Спачатку – часта, потым – усё радзей, бо мужчына разумее, што ў яго ёсць свая сям'я, якую ён ніколі не кіне. Але і ад першага кахання адмовіцца зусім не мог...

Апошні раз сустрэкаліся недзе тыдзень таму. Напярэдадні Ігар дапамагаў жонцы прыбіраць кватэру: чакалі ў госці цешчу з цесцем. Прыехалі пагасціць на пару дзён. Парадаваліся дабрабыту, ладу і спакою ў хаце. Словам, усе былі шчаслівыя, а вось Ігару лезлі ў галаву раўнівыя думкі: «Як там Сняжана адна? А раптам не адна? Можна, прывяла некага? Зрэшты, чаму яна павінна ўсё жыццё чакаць цябе? Эх, чаму нельга мець дзвюх жонак?»

Вечарам вывёў сабаку пагуляць і не заўважыў, як ногі самі завялі яго да знаёмага дома. «Пабуду адну хвілінку...» – падумаў і... падмануў самога сябе, бо прачнуўся ў Сняжаниным ложку, калі сонца зазірала праз фіранкі. Падхапіўся, як апараны: «Што скажу дома?»

А раніца святлела, сонца падымалася ўсё вышэй і вышэй, нібы здэкавалася з яго. Ігар хуценька апрануўся, тузануў за павадок сабаку, пацалаваў Сняжану і выбег з кватэры.

На вуліцы добра перапала і Тузіку:

– Не мог разбудзіць мяне? Га? Заскуголіў бы, ці што... А яшчэ сябар чалавека! Як апраўдвацца будзем? Маўчыш?.. У міліцыі, скажам, былі. Не па-ве-раць!.. Што? З сябрамі гарэлку ноч піў? Дык жа не п'ю...

Зайшоў у кватэру ціха, спадзеючыся, што ўсе яшчэ спяць. І толькі пачаў разувацца, як са спальні выйшла цешча, абрадавана загаварыла:

– Во, ці бачылі? Мы яшчэ дрыхнем, а мой зяцёк ужо і сабаку выгуляў!

Ігар быў гатовы расцалаваць цешчу: ну, выручыла! Ніхто і не здагадаўся, што ён не начаваў дома.

Пасля таго выпадку і такой шчырай пахвальбы Ігар чамусьці перастаў хадзіць да Сняжаны, пачаў больш гарнуцца да жонкі. Калі ж часам прыезджала цешча, не-не ды заўважыў на сабе яе загадкавы позірк... А можна, гэта толькі здавалася?..

Вера БУЛАНДА,
г. Мінск.

Вожык у школе

Не б'юць бацькі
Сынка свайго,
Хоць двойку
Ён прынёс са шkolкі.
Ну, як адшлёпаеш
Яго,
Калі той неслух
Гэткі колкі?!

Міхась МІРАНОВІЧ

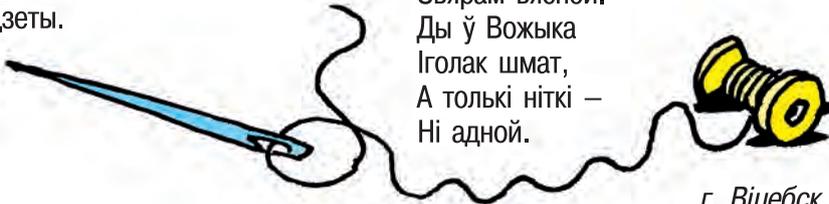
Лясны моднік

Казаў Мядзведзю
Воўк галодны,
Што ў лесе Вожык –
Самы модны.
– Бо Вожык, –
Воўк дадаў пры гэтым, –
Заўжды з іголачкі
Адзеты.

Іголкі без нітак

Краўцом ён быў бы,
Акурат,
Адзенне б шыў
Звярам вясной.
Ды ў Вожыка
Іголак шмат,
А толькі ніткі –
Ні адной.

г. Віцебск.

Адгадайце, хто з хлопцаў фанат футбола,
а хто – падарожжаў?

Малюнак Вікенція ПУЗАНКЕВІЧА, тэма Міхаіла ШУЛЬГ.

Знайдзі 15 адрозненняў!

Малюнкi Андрэя СКРЫННІКА.

АНЕКДОЦІК

Настаўніца пытаецца ў класа:

– Дзеці, хто ведае, якая птушка не ўе гнязда?

– Зязюля, – адказвае Вовачка.

– А чаму?

– Бо яна ў гадзінніках сядзіць!

АДКАЗЫ НА ГАЛВАЛЮМКУ
(СТАР. 17):
1. Смех. 2. Рыба. 3. Хата.
4. Ма. 5. Мора. 6. Галава.
7. Кот. 8. Боты. 9. Камар.
10. Вока.
Слова «матэматыка».

Уладзімір МАЦВЕЕНКА

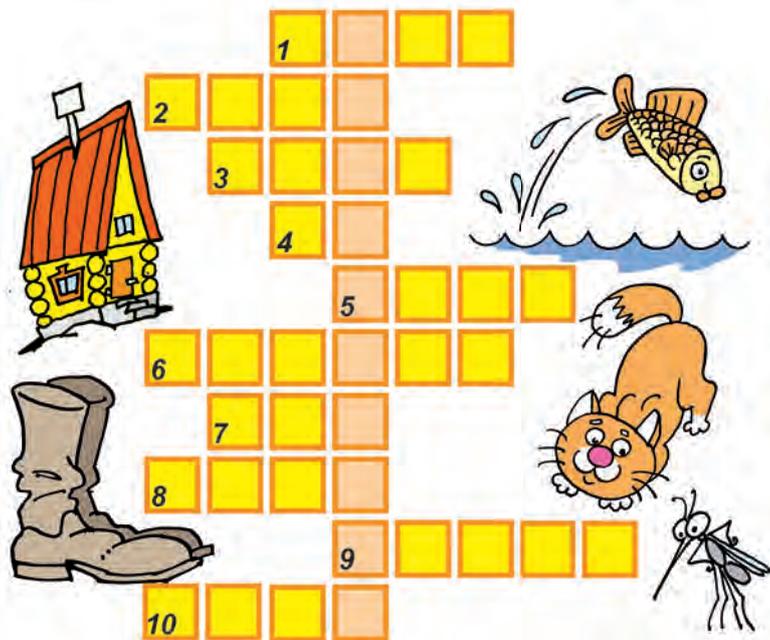
***

Лася напалохаў
Зялёны патруль.
Лось кінуўся
Ў ельнік, пад шаты.
Мо, ты мне адкажаш,
Адкуль і дакуль
У лес будзе бегчы
Сахаты?

ГАЛАВАЛОМКА

Калі ты правільна запоўніш гарызантальныя клеткі словамі з фразеалагізмаў, то ў выдзеленых вертыкальных прачытаеш назву аднаго школьнага прадмета.

1. Курам на ...	6. ... садовая.
2. Біцца як ... аб лёд.	7. Як ... наплакаў.
3. Мая ... з краю.	8. Два ... пара.
4. Ні бэ ні ...	9. ... носа не падточыць.
5. ... па калена.	10. Вока ды ...

Малюнак Вікенцыя ПУЗАНКЕВІЧА,
тэма Паўла САКОВІЧА.

***

- Майго дзеда таксама завуць Аляксандрам.
- Цябе ў гонар яго назвалі?
- Чаму?! Мяне назвалі ў гонар мяне!

***

- У цябе ёсць мара?
- Ёсць. Хачу, каб мяне не пакідалі аднаго дома.
- І што ты тады робіш?
- Малюю на шыбах.
- Бацькі потым не сварацца?
- Крышку. Але ж я фламастэрамі малюю, яны змываюцца...

***

- А за што на цябе сварацца?
- А за што на мяне сварыцца?
- Ну, не ведаю...
- І я не ведаю.

Падслухаў Юрый ВЯРБІЦКІ,
г. Паставы.

(З таго месца, дзе яно спалохалі, і та сярэдзіны лесу, дзе яно ўжо будзе бегчы з лесу.)

Перад тым, браток,
Як стрэліць у воўка,
Навошта стралок
Закрыў адно вока?

(Бо калі б закрыў два, дык нічога не ўбачыў.)

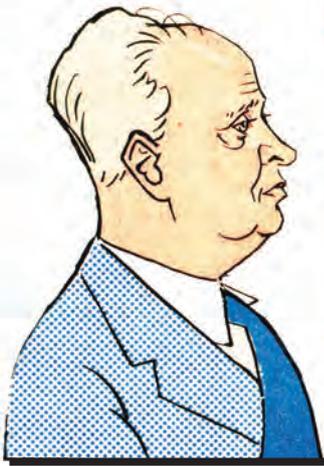

***

- Мне сабачку сто гадоў абяцаюць, а ўсё ніяк не дараць...
- Чаму?
- Кажуць, што алергія.
- У цябе?
- У мамы...

***

- Кім працуе твая мама?
- Не памятаю. Але дакладна – не дырэктарам.
- А бацька?
- Увогуле не ведаю. Дома яго ўвесь час няма. Значыць, таксама працуе...

ПАВАЖАНЫ РЭДАКТАР

Пісьменнік **Павел КАВАЛЁЎ** (1912 – 1995) у нашай літаратуры «служыў» у званні празаіка. А неяк сам прызнаўся, што пісаў і нават друкаваў вершы. Можа, таму заўсёды так шчыра падтрымліваў паэтаў, асабліва маладзейшых. А жыццё пісьменніку не шкадавала ні добрых сустрэч, ні шчырых сяброў, ні самых розных выпрабаванняў.

Доўгі час Павел Нічыпаравіч узначальваў часопіс «Вожык». У калектыве слыў чалавекам паважаным. Але паважанасць тая не выключала і высокай патрабавальнасці.

А ў творчай спадчыне пісьменніка не толькі вядомыя кнігі прозы «Сонца ў вокны», «Падзенне Хвядоса Струка», «Пакінь нас, трывога», але і зборнікі гумарыстычных апавяданняў «Пісьмо ў два адрасы» (1959), «Павер, кахаю...» (1969), «Як здароўе, доктар?» (1972).

Сёння, адзначаючы 100-годдзе з дня нараджэння Паўла Нічыпаравіча Кавалёва, хочацца ўгадаць яго гумарыстычныя творы, і цяпер сугучныя часу, а таксама – цікавы ўрывак з успамінаў Івана Данілавіча Сіпакова, шчырага вожыкаўца, пра сумесную працу ў «Вожыку».

Павел КАВАЛЁЎ

Толькі Сцяпан шчыруе...

Гумарэска

Начальнік нашай установы незласліва выгаворвае нам:
– Ну ж і лайдакі вы ў мяне... Ну хоць бы калі-нікалі лішняе папрацавалі, вечара прыхапілі, над лічбамі і фактамі пасядзелі...

– А мы цэлы дзень і сядзім, над лічбамі і фактамі пацеём...

Начальнік перапыняе:

– Вунь Сцяпан Крывіца дык не лічыцца з часам, часта і ўвечары працуе... Шчыруе... Да позняга ў яго кабінце агонь гарыць...

І вось рашылі мы аднойчы вечарам падысці да нашай установы і паглядзець, ці сапраўды Сцяпан Крывіца такі старанны. Раз падышлі – гарыць агонь у яго кабінце, другі падышлі – не гасне... Ну, думаем, запрацаваўся чалавек на адзіноце, ніхто не перашкаджае. А яшчэ праз дзень-два падышлі – зноў гарыць агонь толькі ў яго, Сцяпанавым, ка-

бінеце. Зойдзем, думаем, пацікавімся, што чалавек робіць, можа, твор які сачыняе. Заходзім ва ўстанову. Вартаўнік на месцы. Пытаемся ціха так, патаемна:

- Сцяпан Кандратавіч тут?
- Не, зайшоў неяк на хвіліну і адразу ж пайшоў.
- Пайшоў?..
- Ды ён так часта робіць...

Мы да кабінета, у шчыліну глядзім. Святло гарыць. На крэслы паўсталі, праз верхнія шкельцы дзвярэй у кабінет заглянулі. Сапраўды там нікога няма. Значыць, Сцяпан і прыходзіць вечарамі на службу, каб толькі святло ў сваім кабінце ўключыць. Няхай усе думаюць, што шчыруе чалавек...

А папракнучь хто ўздумае, што святло не выключыў, дык знойдзе як апраўдацца:

– Да позняга запрацаваўся, так што і святло забыўся выключыць...

«Як здароўе, доктар?», Мн., 1972 г.

Янка СІПАКОЎ

У абдымку з «Вожыкам»

...Мне ўдалося пераседзець на калючках аж чатырох рэдактараў! Павел Кавалёў быў вельмі ўважлівы да нас, маладых, імкнуўся напусціць на сябе строгасць, аднак у ягоных адносінах з намі пераважала бацькоўская клапатлівасць і дабрыня. Ды і са старэйшымі ён паводзіў сябе далікатна.

...Павел Нічыпаравіч, калі быў у добрым настроі, любіў перад намі, удзячнымі слухачамі, як кажуць, успамінаць пра свае жыццёвыя прыгоды, сустрэчы, размовы. Расказваў заўсёды не спяшаючыся, паволі, з такімі яркімі і падрабязнымі дэталямі, што мы ўвачавідкі бачылі тое, пра што ён згадаў.

Іншы раз Павел Нічыпаравіч апавядаў пра свой удзел у сесіі Генеральнай Асамблеі ААН:

– Ведаеце, хлопцы, застаўся я неяк на пасяджэнні адзін. Пытанне, якое абмяркоўвалася, не вымагала галасавання, таму з усёй беларускай дэлегацыі мяне пакінулі аднаго. А тут раптам запатрабавалі галасавання. Я адзін, і спытацца няма ў каго. А галасуюць па алфавіце. Усе нашы намнога ніжэй – і Савецкі Саюз, і Украіна. Нават Балгарыя пасля нас галасуе. А думаць няма калі, трэба адразу на кнопку ціскаць. Я націснуў «ес». Гляджу, а Савецкі Саюз галасуе супраць – «ноў!» Спалохаўся, хлопцы. Думаю: то ж трэба – пайшоў супраць СССР. Чакаю пакарання: можа, і дадому адправяць. А тут сустракаю на супраць ліфта Грамыку. Апускаю вочы. А Андрэй Андрэвіч і кажа мне: «Не перажывай, Кавалёў. Гэта нават добра, што ты так прагаласаваў. Пытанне нязначнае, але няхай увесь свет бачыць, якая незалежная ў нас Беларусь – не пабаялася нават пайсці супраць Савецкага Саюза!»

«Вожык», № 2, 2006 г.

ПЕРШАЯ СКРЫПКА Ў АРКЕСТРЫ АЙЧЫННАГА ГУМАРУ

Кажуць, што там, дзе з'яўляўся славыты гумарыст і сатырык **Міхась СКРЫПКА** (1907 – 1991), усё адразу выбухала смехам. Кожнае слова паэта было напоўнена гумарам. «Смейцеся! – часта казаў ён сваім слухачам. – Гадзіна смеху замяняе чалавеку сто грамаў каўбасы».

Не адзін раз аб'ехаў М. Скрыпка ўздоўж і ўпоперак усю Беларусь. Праўда, ніякай харчовай праграмы пры гэтым не вырашаў, а вось настрой добры людзям дарыў. У многіх кутках краіны яго ведалі не толькі па творах, але і па голасе. Доўгі час у аркестры айчыннага гумару ён сапраўды іграў першую скрыпку. Творы М. Скрыпки і сёння не страцілі свайго гучання, нібыта напісаны зусім нядаўна.

Выдаў шматлікія зборнікі баек, вершаў, мініячур «Сатыра і гумар» (1958), «Сатырычны калаўрот» (1967), «Ад смеху не ўцячэш» (1975), зборнікі аповесцей, аповяданняў і гумарэсак «Мая хата не з краю» (1959), «Усяк бывае...» (1963), «Шануючы вас» (1982) і іншыя. Выступаў і як драматург. Напісаў сцэнарыі кароткаметражнай тэлекамеды «Акадэмік» (пастаўлена ў 1963). Аўтар звыш трыццаці аднаактовых п'ес, камедыі для мастацкай самадзейнасці.

Варта згадаць некаторыя сатырычныя і гумарыстычныя вершы Міхася Аляксандравіча Скрыпки, з дня нараджэння якога сёлета спаўняецца 105 гадоў, і – усміхнуцца!

Шарж Канстанціна Куксо, 1975 г.

Міхась СКРЫПКА

Даказала

Байка

На нейкім форуме у інтэрв'ю Варона так сказала Салаю:
– Ну вось і дачакалася часоў –
Ідзе пераацэнка галасоў.
Здзіўляюся, чаму вякамі
Ўсе захапляліся так вамі,
Салаюямі?
Ну, хоць бы ўзяць цябе. Дзівак!
Які з цябе спявак?
Чырыкаеш, а што – не разабраць!
А дзе твае нюансы: «Кра-кра?»
Але ж другія тут часы насталі –
Вы, Салаюі, сваё ўжо адсвіталі.
Прышоў жажданы час і для варон,
Ён падарыў нам мікрафон.
Я мікрафон з сабой нашу,
Любую птушку аглушу.
– Дык гэта ж мікрафон,

І Салавей ледзь лапкамі варушыць,
Упаўшы ля куста.
Пасля ачухаўся, устаў
І ледзь прашчабятаў:
– Здаюся... Сіла...
Надоўга аглушыла.
– Ну, зразумеў? – заўважыла Варона. –
– Такія песні трэба для разгону...
Каб скасавалі мікрафоны,
Дык што б рабілі спевакі-Вароны?
1982 г.

Козыр каханна

Фельетон

Андрэй «прасвятляў» сваю Веру
У тайны душэўных намераў:
Паказваў свой пашпарт чысты,
Заглядваў у вочы агністыя,

Выцягваў дыплом з кішэні,
Стаяў перад ёй на каленях
І пеў пра каханне
Да заікання.

Дзяўчына, хоць што – не верыць
У шчырасць яго намераў.
Нарэшце, ён крыкнуў не ў меру:
– Мне ж абцяцаюць кватэру!

– Веру! – сказала Вера.
Вось гэта ў прызнанні – козыр!
Вось розум каханна цвярозы!..

1981 г.

шаноўная Варона,
А голас твой без мікрафона?
– Ну і дзівак!
Дык ты ж – слабак
Супроць мяне.
Ты што, не верыш мне?
Давай праверым сілу галасоў.
Журы запрасім: вераб'ёў, грачоў і соў.
Спачатку праспяваю я, пасля і ты.
Журы пасела на кусты,
Салоўка сеў на куст каліны,
Варона побач – на асіну.
Як каркне ў мікрафон на ўсю катушку!
Паразляталіся ўсе птушкі,
Журы пазакладала вушы,

Мініячур

Па прывычцы

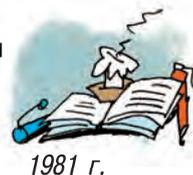
Хуліган Ягор Задзіра
Аплявуху даў касіру,
А касір той не даў здачы,
Па прывычцы – не іначай.

1982 г.

Дома і ў школе

Школьнік, першакласнік, Клім
Атрымаў заданне.
Тата з мамаю над ім
Думалі да рання.

1981 г.

Бюракрат на курорце

Прыпісалі бюракрату
Працэдур прыняць багата.
Узарвала бюракрата:
– Не прымаю: я заняты!

1970 г.

Няроўная мера

Растраціць крамнік солі пуд –
Пад суд!
А бракаробаў за мільён –
У фельетон!

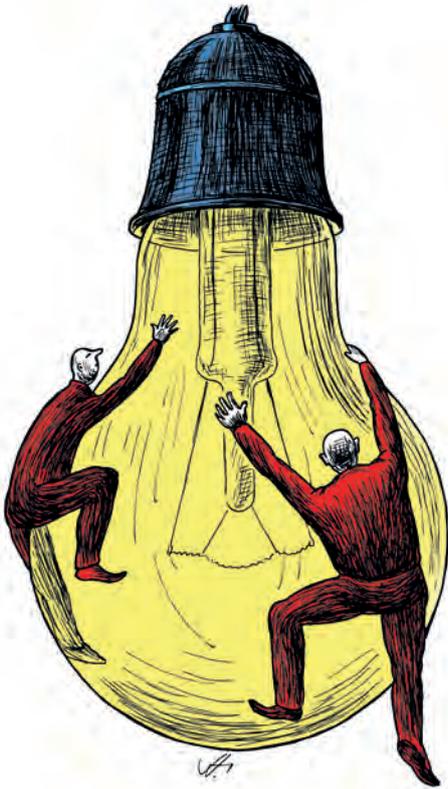
1949 г.

«З сэрцам і перцам», Мн., 1987 г.

Фёдар ЛАПАНІК

ДАПАМАГЛІ

з Натчывы

Малюнкi Аркадзi ГУРСКАГА.

Баба Антонiха разлiчвала падгадаваць свайго парсючка да Калядаў. Для таго, каб ён набраў добрай вагi, удасталь хапала дробнай бульбы з уласнага агарода i кукурузных пачаткаў, назбiраных на калгасным полi пасля ўборкi. Але здарылася бяда: парсючок захварэў. За нейкiх пару дзён зусiм схуднеў, нiчога не еў.

Звярнулася старая да ветэрынара Рамана Аполкiна. I той, аглядзеўшы парсючка, што ляжаў у жоўтай саломе, вынес жahliвы вердыкт: пазбавiць жыцця, пакуль сам не здырдыўся.

Прыкончыць жывелiнку згадзiлiся суседзi Антонiхi – Анцiп Коўзкi i Тарас Хвацкi. У гэтай справе яны былi, можна сказаць, прафесарамi. Мелi неабходныя iнструменты: у Анцiпа была паяльная лямпа, а ў Тараса – доўгая вострая швайка... Пасля ўсiх неабходных працэдур Антонiхiн гадаванец зрабiўся зусiм маленькiм, нягэлым i дрэннага таварнага выгляду.

Тым не менш, пад вечар ад зыркай печы да стала з патэльнямi, паўнюткiмi смажанага мяса, замiтусiлася баба Антонiха. Памагатыя ж увiшна запрацавалi вiдэльцамi i чаркамi... Неўзабаве да iх далучылiся яшчэ два мужчыны з суседняй вулiцы – Адам i Кастусь. Яны таксама лiчылi сябе паўнапраўнымi ўдзельнiкамi трапезы, бо калi парсючок быў зусiм маленькi, Адам зрабiў для яго карытца. А крыху пазней, калi той падрас, Кастусь зацягнуў яму ў лыч драцяную завушнiцу... Амаль следам за

мужчынамі з'явiўся ветэрынар Раман Аполкiн. Як нi кажы, вялiкi спецыялiст па жывельных справах. Да таго ж першы дарадчык, калi што якое. Тут ужо нiчога не папiшаш. Частуй, баба, гося як найлепш.

У суполцы справы пайшлi яшчэ больш дружна i весела. Хвалiлi гаспадыню за гасцiннасць, за смачную закусь. А тая ўжо з лiку збiлася, колькi патэльняў з мясам утрамбавалi яе памочнiкi... Не надта шмат засталася свежанiны гаспадынi пасля адыходу гасцей. На лаўцы ляжала вушастая галава парсючка, некалькi кавалкаў сала таўшчынёй у два пальцы i трыбух.

Назаўтра, ледзь толькi пачало брацца на дзень, у дзверы бабкi Антонiхi пагрукаў Анцiп. Ён пачухаў патылiцу i сказаў: «Гэта ж я ўчора забыў у цябе сваю лямпу, i галава расколваецца, хоць абручом змацоўвай». Антонiха ўздыхнула i спагадлiва паставiла на стол апошнюю пляшку з пiтвом, настоеным на зёлках, якое яна ўжывала па адной сталовай лыжцы перад ядой, i патэльню з разгрэтымi ўчарашнiмi скваркамi...

А як толькi Анцiп выйшаў з хаты, баба Антонiха знайшла пад сталом ды лаваю Тарасаву швайку, акулеры Рамана Аполкiна, пачак цыгарэт Адама, сцiзорык Кастуся. Яна паскiдала прыкондалы ў торбачку i хуценька панесла iх няпамятлiвым памагатым...

г. Ляхавiчы.

★ «Становiшча ў сям'i было звычайным: пацярпеўшыя часта сварылiся i бiлiся». (З пратакола.)

★ «Да вас звяртаюцца жылцы вёскi Чырвоны Араты». (Са скартi.)

★ «Прадпрыемства размясцiлася на маляўнiчным беразе ракi».

★ «Лета яшчэ не наступiла, а зiма ўжо не за гарамi». (З артыкулаў у газетах.)

Занiсаў Мiхась СЛIВА,
г. Рагачоў.

Малюнак Юрыя МІХАЙЛАВА.

У турэмнай камеры:
 – Ты як сюды трапіў?
 – З-за насмарку.
 – Як гэта?
 – Вельмі проста. Я чхнуў,
 а вартаўнік прагнуўся.

– У мяне быў такі сабака, што сумленнага чалавека ніколі не чапаў, а вось на злодзея адразу кідаўся. Але яго прадаў.
 – Чаму?
 – Бо ўжо і на мяне пачаў касіцца.

«ПАЛАСАТЫ» СМЕХ

Малюнак Алега ГУЦОЛА.

Малюнак Алега КУРПІКА.

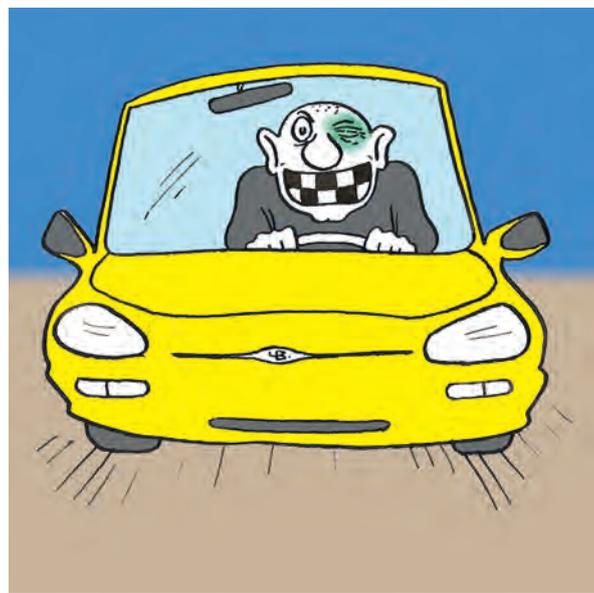
Малюнак Андрэя ПУЧКАНЕВА.

Фокуснік паклікаў на манеж з глядзельнай залы маленькага хлопчыка:
 – Скажы, ты можаш пацвердзіць, што бачыш мяне ўпершыню?
 – Так, бацька.

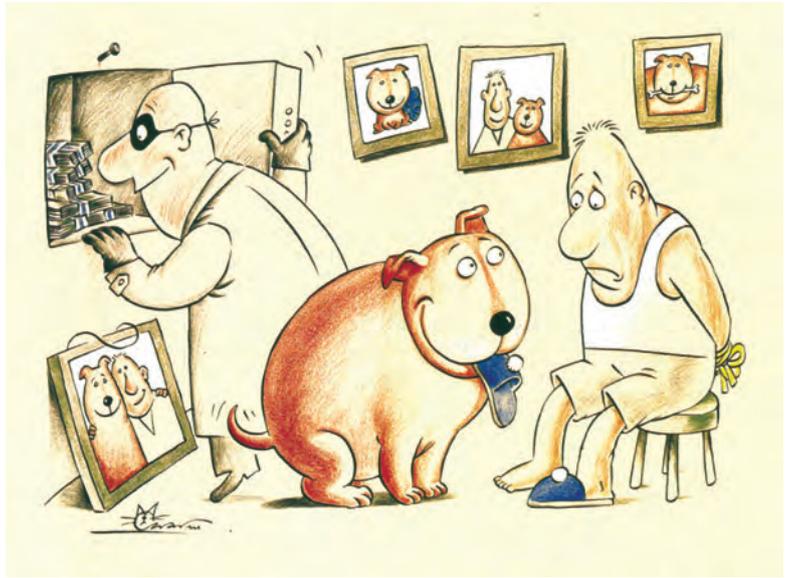
У лесе юбілей у зайца. Усе яго віншуюць. Ваўкі вырашылі адправіць паштоўку. У канцы задумаліся, як лепш падпісаць: «Зграя ваўкоў» ці «Група таварышаў». Падумалі-падумалі і падпісалі: «Зграя таварышаў».

Малюнак Уладзіміра ЧУГЛАВАВА.

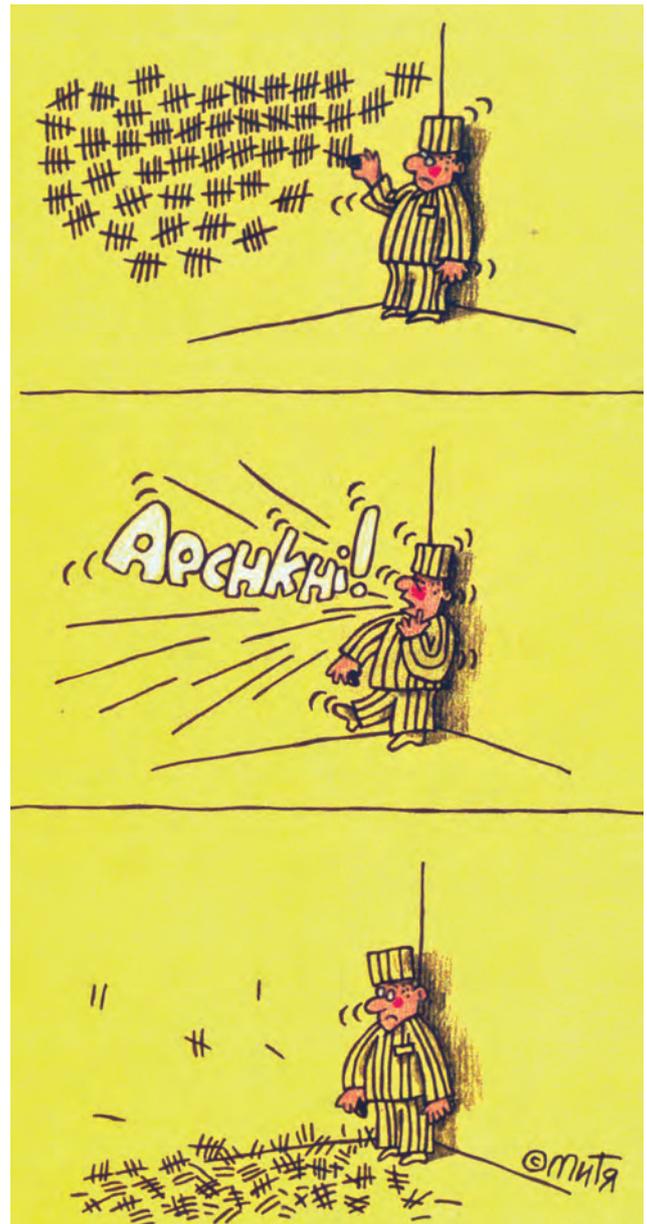
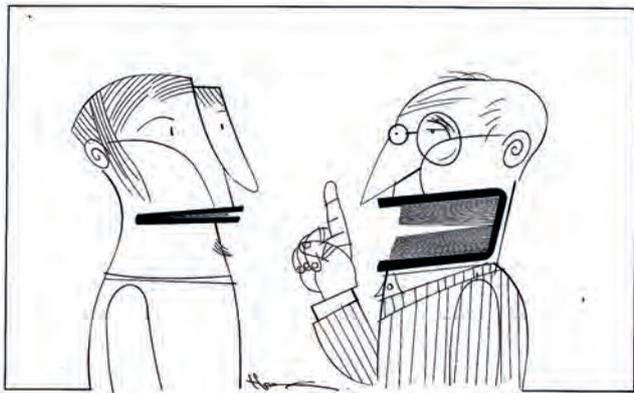

Малюнак Аліразы Карымі МОГХАДАМА (Іран).

Малюнак Максіма СМАГНА (Расія).

Малюнак Хасана КАРЫЗАДЭ (Іран).

Малюнак Дзмітрыя КОНАНОВА (Расія).

Усмешкі розных шырот

- Ты мяне любіш?
- Канечне.
- А ты са мной ажэнішся?
- Што за звычка заўжды мяняць тэму размовы?!

- Святар – хлопчыку:
- Ты чытаеш малітву перад ядой?
  - Не. Мая маці добра гатуе.

– Колеры нарвежскага сцяга гэткія ж, як і амерыканскага: чырвоны, белы і сіні, – расказвае гаспадар фермы амерыканцу, які прыехаў у Нарвегію. – Я іх заўжды ўспамінаю, калі мне прысылаюць паведамленне пра выплату падаткаў: чырваню, калі атрымліваю яго, бялю, калі бачу суму падаткаў, і сінею, калі выпісваю чэк на выплату.

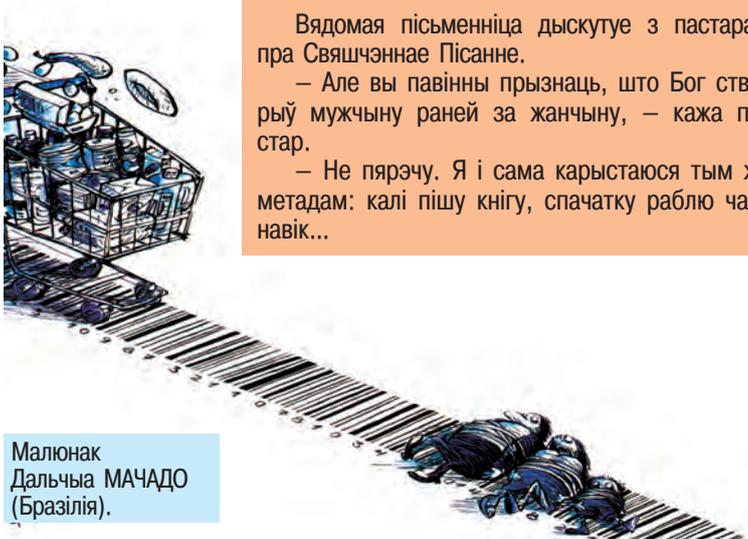
– Са мной тое самае, – паныла падткавае амерыканец, – толькі ў мяне яшчэ і зоркі сыплюцца з вачэй...

Малюнак Фармаза КЕШТКАРА (Іран).

Малюнак Фараджа МОХАММАДЗІ (Іран).

Малюнак Дальчыя МАЧАДО (Бразілія).

Вядомая пісьменніца дыскутуе з пастарам пра Свяшчэннае Пісанне.

– Але вы павінны прызнаць, што Бог стварыў мужчыну раней за жанчыну, – кажа пастар.

– Не пярэчу. Я і сама карыстаюся тым жа метадам: калі пішу кнігу, спачатку раблю чарнавік...

Вельмі высокі кліент заходзіць ва ўнівермаг і прымярае абутак. Усе памеры аказваюцца яму малымі. Нарэшце прыносяць туфлі 49-га памеру.

– І гэты нумар малы.

Тады прадавец змрочна гаворыць:

– Выбачайце, але пасля 49-га памеру пачынаюцца чамаданы.

Малюнак Мікалая ВАРАНЦОВА (Расія).

Малюнак Тосо БОРКОВІЧА (Сербія).

Малюнак Паўла ГАРАДЦОВА.

Малюнак Леаніда ГАДУНА.

Кароткае сачыненне

Калі на ўроку вучні пісалі сачыненне на тэму «Кім я стану ў будучым», Вася справіўся з заданнем за пяць хвілін. У шпытку настаўніца прачытала адзіны сказ: «Як не сап'юся, дык ажанюся».

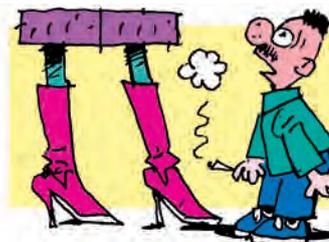
Дарэчы, пісаў Вася ў дзявятым класе, а цяпер мае сям'ю і не п'е.

Даслала
Вольга ЛАБАЖЭВІЧ,
г. Клецк.

Рэзюмэ

Раніца. На прыпынку пачынаюць збірацца першыя пасажыры. Сярод іх вылучаецца высокая, стройная дзяўчына, быццам Эйфелева вежа: зірнеш — ажно дых займае. Аднекуль з двароў на прыпынак падцягваецца кампанія хлопцаў. Выгляд у іх ніякаваты, відаць, спаць яшчэ не клаліся. Адзін з іх, самы маленькі, павольна робіць некалькі кругоў вакол красуні, аглядаючы яе з ног да галавы, і задуманна-захопленна выдае: «Добрая! Але ж вельмі дарагая ў абслугоўванні!..»

Падслухаў
Сяргей ЛАПЦЁНАК,
г. Мінск.

Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова
«Выдавецкі дом «Звязда»

«Вожык» — грамадска-палітычны,
літаратурна-мастацкі часопіс

№ 11 (1490), 2012 год.

Выдаецца з ліпеня 1941 года.
Часопіс «Вожык» зарэгістраваны ў Міністэрстве інфармацыі РБ. Рэгістрацыйны № 520.

Заснавальнікі — Міністэрства інфармацыі Рэспублікі Беларусь, РВУ «Літаратура і Мастацтва».

Галоўны рэдактар
Юлія Францаўна ЗАРЭЦКАЯ.

Рэдакцыйная калегія:

Анатоль АКУШЭВІЧ, Сяргей ВОЛКАЎ, Навум ГАЛЬПЯРОВІЧ, Мікола ПРГЕЛЬ, Тамара ДАНИЛЮК, Валянціна ДУБРОВА, Юлія ЗАРЭЦКАЯ, Казімір КАМЕЙША, Алег КАРПОВІЧ, Уладзімір МАТУСЕВІЧ, Міхась ПАЗНЯКОУ, Павел САКОВІЧ, Уладзімір САЛАМАХА, Васіль ТКАЧОУ.

Рэдакцыя:

Наталля КУЛЬГАВАЯ (адзел фельетонаў і пісьмаў), Аляксандр КАРШАКЕВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара, мастацкі аддзел).

Рэдактар стылістычны Марыя ГЛЕВІЧ.
Камп'ютарная вёрстка
Алена МАКАРЭНКА.

Юрыдычны адрас: 220013, Мінск,
вул. Б. Хмяльніцкага, 10а.

Адрас рэдакцыі:
220005, Мінск,
проспект Незалежнасці, 39.
E-mail: a-vojik@yandex.ru

Тэлефоны:
галоўнага рэдактара — 288-24-62,
намесніка галоўнага рэдактара,
аддзела літаратуры, мастацкага
аддзела — 284-84-52, бухгалтэрыі — 284-66-72, факс — 284-84-61.

Рукапісы не рэанзуюцца і не вяртаюцца.
Перадрукоўваючы матэрыял, трэба абавязкова спасылкацца на «Вожык». Разглядаюцца рукапісы, надрукаваныя на машыны або набраныя на камп'ютары. Аўтары публікацый нясуць

адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў.
Рэдакцыя можа друкаваць матэрыялы, не падзяляючы пазіцыю і думку аўтараў.

Падпісана да друку 6.11.2012
Фармат 60x84 1/8. Афсетны друк.
Папера афсетная. Ум. друк. арк. 2,79.
Ул.-выд. арк. 3,90 Тыраж 1918 экз.
Заказ 3341.

Кошт нумара ў розніцу 12 900 руб.

Рэспубліканскае ўнітарнае
прадпрыемства «Выдавецтва
«Беларускі Дом друку».
220013, Мінск,
проспект Незалежнасці, 79.
ЛП № 02330/0494179 ад 3.04.2009.

© «Вожык», 2012

Валянцін ЛУКША

Суверэнiтэт

Суверэнiтэт ў сваім пакоi
Дзед Гаўрыла п'яны абвясцiў:
– Без дазволу, калi што якое...
Ты сюды, Ганулька, не хадзi.

Баба ўцямиць аняк не можа,
Што надумаў балбатун стары:
– Божа, Божа...
Памажы мне, Божа...
Дзед мой з'ехаў з глузду да пары!

Бульбу абабрала i зварыла,
Скваркамі аздобiла як след:
– На абед выходзь ужо, Гаўрыла,
Плюнь, стары, на свой «суверэнiтэт».

Дзед, як памаўзiвы кот, выходзiць,
Слiнкi не спыняецца глытаць:
– Ты усё ж перамагла, Гануля.
Годзе мне ў палiтыку гуляць...

Жывуць жа...

Хавалi алiгарха надвячоркам.
Крутыя, як марцовыя каты,
Падмурквалi:
– Як братана за горад
Звязаць, то будуць нам усiм кранты.

Плыла труна у золаце i срэбры.
За ёй бабулька дробненька бяжыць:
– Жывуць жа людзi, як багi на небе!
От нам бы гэтак на зямлi пажыць...

Незацугляны гнеў

Ўсявышняга нiкoлi не гнявiў,
Ды сёння зацугляць
Не ў стане гнеў.
Даiшнiкi пытаюцца:
– Ты пiў?
Але нiхто не папытаў:
– Ты еў?

Пшанiчны сок

Юнак дзяўчыну запрасiў
У хату
I халадзiльнiк адчынiў
Прывычна:
– Ты будзеш сок?
Яго у нас багата...
– А сок якi?
– Чысцюсенькi...
Пшанiчны.

На жаль, Валянцін Антонавіч Лукша не дажыў да свайго 75-гадовага юбілею зусім мала часу: у верасні вядомага пісьменніка, лаўрэата Дзяржаўнай прэміі не стала... Але засталіся яго вершы: лірычныя, дзіцячыя і – гумарыстычныя.

З сатырай і гумарам, а значыць, і з часопісам «Вожык» В. Лукша пасябраваў больш чым паўстагоддзя таму. На старонках часопіса часта друкаваліся яго байкі, эпіграмы, фельетоны, вершы, а ў 1982 годзе ў Бібліятэцы «Вожыка» ўбачыла свет кніжка «Радзімыя плямы»...

Рэдакцыя часопіса «Вожык» глыбока смуткуе з прычыны смерці Валянціна Антонавіча Лукшы і выказвае шчырае спачуванне яго родным і блізкім.

Малюнкi Вікенцыя ПУЗАНКЕВІЧА, тэмы Аляксандра КАРШАКЕВІЧА.

Важкі пішчы...

Братка Вожык! Хачу загадаць табе адну загадку. Прыехала я ў сталіцу да дачкі ў госці. Заадно вырашыла сякія-такія справы зрабіць, лекі купіць... І вось што высветлілася: у аптэцы па праспекце Незалежнасці, дом 39, таблеткі «Гропріносін» каштуюць 149 тысяч, у аптэчным кіёску ў ЦУМе (на першым паверсе) – 163 тысячы, а ў аптэчным кіёску на Маскоўскім аўтавакзале (на другім паверсе) – 121 тысячу рублёў. У іншыя аптэкі не заходзіла: часу не хапіла (хаця мне чамусьці здаецца, што аднолькавых цен усё роўна не ўбачыла б).

Няцяжка здагадацца, у якой аптэцы я купіла таблеткі. А вось чаму так істотна адрозніваюцца цэны на зусім не танны прэпарат – сапраўдная загадка. Прынамсі, для мяне. Можа ты, калючы сябра, зможаш яе разгадаць?..

Альдона МЕЛЬНИКАВА,
Магілёўская вобласць,
г. п. Краснаполле.

Дружа Вожык! Калі ты раптам захочаш вярнуцца ў мінулае, не шукай ніякай «машыны часу», а прыходзь да нас на пошту па вуліцы Кунцаўшчына. Такія чэргі раней збіраліся, відаць, толькі па каўбасу ў часы перабудовы.

(Гэта чарга стаяла 16 кастрычніка 2012 года ў 9 гадзін раніцы.)

Увогуле ўласна пошта – гэта два невялікія пакойчыкі, у якіх нават цяжка размінуцца. Але пра што гэта я? Туды спачатку трэба трапіць, адстаяўшы ў радоўцы зусім не пяць хвілін! Потым памучыцца ў чарзе ў самім памяшканні, дзе адны людзі атрымліваюць пенсіі, другія – адпраўляюць паштовыя пераводы, трэція – плацяць за тэлефон...

Словам, запрашаю цябе, калючы сябра, у падарожжа ў мінулае. І абавязкова пакліч з сабою чыноўнікаў, што адказваюць за бытавое абслугоўванне насельніцтва. З нечарпеннем чакаю!

Вольга НЯДЗЕЛЬКА,
г. Мінск.

Малюнак Аркадзя ГУРСКАГА.

Вось такі набор іголак прадаецца ў сталічным «ЦУМе». Уважліва вывучыўшы нешматлікія надпісы: «ИГЛЫ для шитбя вру чную», «набор универсальный», «Мир-Игл» неак з цяжасцю верыцца і ў такі: «РОССИЯ», «МОСКВА ТУ 3-185-67». А вам, паважаныя чытачы?

Як стала вядома...

Палажэнне патрабуе змен

В. а. генеральнага дырэктара, першы намеснік генеральнага дырэктара ААТ «Кіруючая кампанія холдынга «Гомельская мяса-малочная кампанія» Г. Раманенка прачытаў сатырычны матэрыял «Курам на смех» («Вожык» № 7 за 2012 год) і праінфармаваў, што ААТ «АФПК «Жлобінскі мясакамбінат» праведзена работа па выпуску ў свабодны абарот (растаможка) абсталявання для цэха забою і перапрацоўкі птушкі. Таксама вядзецца работа па далучэнні гэтага абсталявання ў вытворчую дзейнасць птушкафабрык з улікам недапушчэння страт прадпрыемства.

Расследаванне прыпынена

В. а. начальніка Упраўлення Следчага камітэта Рэспублікі Беларусь па Гродзенскай вобласці В. Міхайлоўскі вывучыў крыпачны матэрыял «Каб спакойна спаць...» («Вожык» № 9 за 2012 год) і патлумачыў, што вытворчасць папярэдняга расследавання па гэтай крымінальнай справе прыпынена. Абвінавачванне ва ўчыненні злачынства падазронаму не прад'яўлялася ў сувязі з адсутнасцю дастатковых доказаў. Папярэдняе расследаванне можа быць адноўлена пры атрыманні следчымі дадатковай інфармацыі.

Малюнкi Вікенція ПУЗАНКЕВІЧА, тэмы Паўла САКОВІЧА.

Малюнак Аляксандра БУЛАЯ.

Малюнак Андрэя СКРЫННІКА.

ПАЛІТОВАЕ РАССЛЕДАВАННЕ ФЕЛЬЕТОН

«Трэба дома бываць часцей, трэба дома бываць не гасцем...» На жаль, вельмі часта здараецца менавіта так. Вось і я, закруціўшыся на працы, ніяк не магла даехаць да роднай хаты, але, адкінуўшы ўсе справы, нарэшце выбралася ў дарогу. Дапамагла дома па гаспадарцы, а заадно і заданні атрымала ад мамы:

– Наташа, у мяне ланцужок сярэбраны парваўся, аддай у майстэрню. І занясі абавязкова сваё паліто ў хімчыстку, сама не мой, раптам сапсуеш. Яшчэ ў мяне ў ботах маланка зламалася, трэба адрамантаваць.

– А чаму ў нас не аддасі, здаецца ж, працуе Дом быту? – няўпэўнена спытала я.

– Прыязджаюць з раёна, але баюся, што дрэнна зробіць. А куды і каму потым скардзіцца? Ды і робяць яны доўга.

– Добра, матулька, усё зраблю ў найкарацейшыя тэрміны і ў найлепшым выглядзе! – паабяцала я.

– Толькі не спяшайся, паглядзі, дзе лепш, дзе танней. Мне не карціць, – папярэдзіла мама.

Раз маці сказала, што трэба шукаць месцы, дзе кошт і якасць супадаюць, значыць, трэба шукаць. У кут за невыкананне яна мяне, вядома, не паставіць, але лекцыю пра рацыянальнае выкарыстанне грошай давядзецца праслухаць.

Спачатку я апытала сваіх сяброў і знаёмых. Потым пачала больш уважліва ўглядацца і ўчытвацца ў рэкламныя аб'явы. А паколькі зараз без інтэрнэту нікуды, то прагледзела і шэраг сайтаў. (Дарэчы, трапіліся мне некалькі такіх, якія нагадваюць кнігу заўваг і прапа-

ноў. Вельмі зручна: адразу бачыш, чым людзі былі незадаволеныя, што рабіць, калі сапсавалі аддадзеную рэч і інш.) А каб урэшце было прасцей выбіраць, падзяліла ўсе майстэрні на дзве групы: дзяржаўныя і прыватныя.

Пачала з ювелірай майстэрні. Іх у Мінску каля трыццаці, значная большасць належыць прыватнікам. Абзваніўшы шэраг майстэрняў, я высветліла, што адказваць па тэлефоне могуць і хамавата, і ветліва, і ўвогуле ігнараваць званкі і што цэны за рамонт ланцужка вагаюцца вельмі істотна. Напрыклад, у ДOME быту па вуліцы Ташкенцкай рамонт каштаваў бы ад 10 да 20 тысяч рублёў – у залежнасці ад таўшчыні і складанасці пляцення ланцужка. А вось у майстэрні па вуліцы Кульман адразу запрасілі 18900 рублёў. Пазваніўшы яшчэ ў колькі месцаў, прыйшла да высновы, што рамонт мне абыдзецца прыкладна ў 15 тысяч рублёў.

Калі справа дайшла да хімчысткі, то я крышачку разгубілася, бо іх значна больш, чым ювелірных майстэрняў. Вырашыла пайсці па прыцыпе добрых і дрэнных водгукаў. Сярод найбольш распаўсюджаных скарг трапляліся: дрэнна вымытая адзежа, затрыманне выдачы, псаванне фурнітуры, няправільнае афармленне заказаў. (Дарэчы, на адным з сайтаў, якія спецыялізуюцца на водгуках пра арганізацыі сферы быту, прачытала цэлую гісторыю пра тое, як дзяўчына ваявала за праўду, калі ёй сапсавалі паліто. Скажу толькі адно: не трэба мірыцца з няякаснай паслугай і – абавязкова чытайце дагавор, які падпісваецца пры здачы адзення,

бо ў ім можна знайсці шмат цікавых пунктаў і падпунктаў.)

Цэны за чыстку паліто яшчэ больш істотна адрозніваліся, чым пры рамонтце ланцужка – яны вагаліся ад 95 да амаль што 200 тысяч рублёў! Усё залежыць ад таго, на якім абсталяванні паліто будуць мыць, якія сродкі выкарыстоўваць, якая даўжыня вопраткі і г. д. Галоўны прынецп, якім карыстаюся па жыцці – выбіраць нешта сярэдняе. Сума ў 200 тысяч рублёў мяне пужае, а ў 95 – насцярожвае, таму выбірала нешта сярэдняе.

З рамонтам абутку ўсё прасцей, бо майстэрняў вельмі шмат. Тым больш, у мяне не такое складанае пытанне, як, напрыклад, замена абцаса ці падэшвы... Ужо набіўшы руку і вока, прачытала водгукі пра некалькі арганізацый, якія працуюць у гэтай сферы дзейнасці. З цікавасцю для сябе высветліла, што пры здачы абутку неабходна глядзець, у якім стане вы яго аддаёце майстру (ці ёсць расколы на абцасах, драпіны на паверхні скуры і інш.), а калі яго вяртаюць – не толькі на якасць працы, але і на тое, ці ўсе вашы пажаданні выканалі.

Ёсць такая прымаўка: ад спеху не нарабіць бы смеху. Праз гэта маленькае заданне, якое дала мне мама, я ў гэтым яшчэ раз пераканалася. За прыгожай шылдай могуць хавацца непрафесійныя майстры, а рэклама – гэта заўсёды не паказальнік якасці. Глядзіце ўважліва, куды вы аддаёце сваю вопратку ці абутак, чытайце тое, што падпісваецца. І часцей бывайце дома!

Наталля КУЛЬГАВАЯ.

Уладзімір
МАЦВЕЕНКА

Прычына

У сябра
Запытай Якуб:
— Як ты зламаў
Пярэдні зуб?
Са свістам
Адказаў Лявон:
— Дык гузік
Трапіў
У булён.

Міхась МАЗУРЭНКА

Што п'е?

Афіцыянт пытае мужа:
— Што ваша жонка п'е заўжды?
— А так скажу табе, мой дружа:
П'е кроў маю замест вады.

СВАБОДА
Мікола ТОНКАВІЧ

Мара халасцяка

— Ты хацеў бы ажаніцца
Ці заўжды свабодным быць?
— Мая мара — навучыцца
Тое з гэтым спалучыць.

Малюнкi Андрэя СЛУЦКАГА.

Малюнак Аркадзя ГУРСКАГА.

Малюнак Алега КАРТОВІЧА.

Кнігарня «Вожыка»

Прайдзівае люстэрка

У наш практычны, дзелавы час, калі людзям некалі чытаць доўгія раманы і аповесці, усё больш уваходзіць у моду жанр кароценькіх мініячур, дзе словам цесна, а думкам — прасторна. Кнігу такога жанру «Каб сказаць... І пачулі» напісала Валянціна Доўнар. (Зборнік выйшаў сёлета ў выдавецтве «Харвест» у Мінску. — рэд.)

Пісьменніца нібы прайшла з люстэркам па дарогах і сцэжках нашага жыцця і занатавала тое, што ў тым люстэрку адбівалася. Траплялі туды вобразы і сітуацыі, праз якія праступалі сквалпасць і самалюбства, няўдзячнасць і хлусня, а часам і звычайнае хамства. А з другога боку, пісалася пра дабрыву і вернасць, пра шчырасць і ўдзячнасць, пра самаахвярнасць. Шмат у якіх мініячурках назіранні, разважанні аўтара, свае адносінны да чутага і бачанага. Усё гэта разам малюе карціну нашага жыцця, а калі карціна гэта раптам здасца некаму не вельмі прывабнаю, то не наракайце на люстэрка: яно паказвае тое, што ёсць.

Мініячурны Валянціны Доўнар я назвала б невялічкімі навеламі, бо кожную з іх можна разгарнуць у апавяданне, а можа, і ў аповесць. Яны напісаны дасціпна, з пачуццём гумару. Хочацца адзначыць і мову пісьменніцы — вобразную, па-сапраўднаму беларускую, можна сказаць, народную.

Валянціна Доўнар у сваёй кнізе гарача выступае ў абарону беларускай мовы, беларускай нацыі, абуджае нацыянальную свядомасць і робіць гэта не па-ментарску, не па-вучальна, а дасціпна і з гумарам.

Лідзія АРАБЕЙ.

Валянціна ДОЎНАР

Хто працуе...

Выпускі навін хоць не глядзі: у суседняй Расіі гараць запаведныя лясы, вёскі, дачныя пасёлкі, гінуць альбо застаюцца на папялішчах людзі — у чым былі. Страшнае відовішча!

Але... з выпачкай радасці. На ёй — ну шанце ж некаму! — адзін нейкім цудам ацалелы, не крануты пажарам дом! Побач медным тазам свеціцца твар гаспадара. Шчыра, як на духу, ён кажа, што цуду няма аніякага: проста вакол дома ён бульбу пасадзіў і ў сплёку (ну шкада ж: прападае) добра паліваў. Вось таму агонь падабраўся, а далей па мокрай зямлі і не пайшоў...

Хто працуе, таму і шанце — беларуская прыказка. І мужчына, падалося, наш — працавіты, цягавіты, з тутэйшым спрадвечным клопатам — пра бульбу.

І ты, Брут?

Пятро нарэзаўся. Напярэдадні... Дома з'явіўся толькі пад раніцу: крадком прабраўся за шафу ў свой куток, ціхенька лёг.

Праз гадзіну-другую прачнуўся (ад знаёмага гвалту). Які (ну вінаваты ж!) прывычна, цягліва зносіў... Зносіў усё, што са слязамі гаварыла жонка, моўчкі — малая дачка, з мацюкамі — крычала цешча...

Калі ж побач затупаў, як бульдозер, і зароў кот, не стрываў, гаркнуў:

— Псік, халера! Яшчэ і ты буркатаць тут будзеш!

Каб лепш — на халеру?

У Пятровіча на тыдзень адгулаў сабралася. Пацяплела — рашыў скарыстаць: дапамагчы што-колечы бацькам, адпачыць. Паехаў у вёску (спачатку — да сваіх), выкінуў гной, растрас, пасеяў ячмень, пасадзіў бульбу, ускіпаў агарод. Потым — тое ж самае — зрабіў у цешчы...

На работу ледзь ногі прыцягнуў. Пытаюцца калегі, як справы, адгулы?

— Ай, — кажа, — браткі, ні-ко-лі так не гуляў!

«Тебе бы понравилась?»

Шчаслівя на час не зважаюць. Захопленыя — таксама.

Насупраць у тралейбусе маладзічка села. Некаму па мабільніку (заадно паўсалона чула) пачала расказаць,

што ў ЦУМе сумачку бачыла: светлую, невялікую, з дзвюма ручкамі, на маланках... І далей у падрабязнасцях — пра кішэнькі зверху, пра шоўк унутры, пра строчку на канціках, пра адценні колеру, пра кожную з засцежак...

Аповед (прычым толькі пра сумачку!), перасыпаны кароткім «Тебе бы понравилась», доўжыўся ўсю дарогу...

Недзе на сярэдзіне мужчына, што сеў побач, не вытрымаў, закаціў вочы, закруціў галавой і адрэзаў:

— Каб вась гэтак — мая... Забіў бы! Устаў і выйшаў з тралейбуса.

Града пад... усмешку

Прыцелька, стаміўшыся разрывацца паміж домам, працай, маленькай унучкай, старэнькай матуляй і дачай, увосень здалася — прынесла ладную кардонку з насеннем, сказала: «На, можа, спатрэбіцца?»...

Неяк вольная гадзінка была. Рашыла рэвізію зрабіць, перабраць запасы. У тым ліку — з кардонкі.

Прыгожыя там пакецікі, акуратныя. І на кожным — надпіс. Почырк, праўда, неразборлівы, але ж чытаць можна. Тут — «Астры «Седая дама» (гучыць як!), тут — «Огурцы (очень ранние) «Отелло», тут — «Помидоры от тёти Веры», «Морковь «Чемпион»...

На чарговым пакеце нешта няўцямнае. І доўгае... Нарэшце разбіраю: «А пёс его знает, что это».

Хацела спытаць... Але паблізу сабак не было. Так усё і засталася. Да пары.

У выхадныя разбіла градку, пасеяла — усмешку. Што ўздзе — убачым...

Васіль ЖУКОВІЧ

«Навошта мне вочы?.. Навошта мне рукі?..»

*Навошта мне вочы, калі я не бачу,
Навошта мне рукі, калі не абняць
Жанчыну, якую кахаю і плачу,
Як неба, якое не ведае дня,
Бо хмары яго запалонілі з ночы,
Нібыта мяне, калі я быў адзін
І думаў пра лёс свой самотны і воўчы...*
Віктар ШНІП

Не бачу цябе, не гляджу табе ў вочы,
А рукі не могуць ласкава абняць –
Падобны мой лёс на сабачы, на воўчы,
Гатоў я завяць сярод белага дня,
Не толькі сярод цёмнай доўгае ночы,
Калі неўтаймоўная думак гайня.

Але не пытайся, навошта мне вочы.
Ды што без вачэй я рабіў бы цяпер?
Хачу захапляцца красою жаночай
І плакаць, калі не пабачу цябе!

Яшчэ не пытайся, мне рукі навошта,
Бо, нават калі ўжо цябе не абняць,
Без рук як адправіць мне
вершыкі поштай
Дый як на камп'ютары
мне іх набраць?
Без рук нецікава увогуле жыць,
Бо нават не можаш сябе абслужыць!..

Уладзімір ЕРМАЛАЕЎ

Дарожныя заляцанкі

*Згасе-маркоціцца сонечны промень...
Я вечар той помню, наш вечар я помню.
Твой позірк вясновы зімовага шчасця...
У змрок вечаровы цягнік наш імчаўся...*

*Начное купэ, начное...
У ім мы ўдваіх з табою.
Дарыла ты мне пяшчоту,
Каханне сваё й самоту.*
Дзмітрый ПЯТРОВІЧ

Насоўваўся вечар, знік сонечны промень –
Той вечар я ўвесь да драбніцы запомніў.

У змрок вечаровы зімовага шчасця
Па слоце вясновай цягнік наш імчаўся.

Начное купэ, начное...
У ім мы ўдваіх з табою.
Брынчала ўначы гітара.
Ну чым мы з табой не пара?

Глядзеў на цябе я, аблізваўся ўпотай:
Такая адорыць каханнем-пяшчотай.
А ты заявіла, крутнуўшы ля скроні:
«Ці ж можна такое? Каб тут, у вагоне?!»

Начное купэ, начное...
Я ў ім са сваёй тугою.
Па рэйках вагон запляскаў:
«Фіяска... фіяска... фіяска...»

Мікола КУТАС

Ліст ад чытача

*Маю бацькаў кажух
Ад зімы, завірух.
І таму яшчэ рады –
Захінае мяне ён
Ад маны і ад здрады.*

Казімір КАМЕЙША

Паэты – люд такі:
Наіўны, найдабрэйшы.
Шчыруюць, дзівакі,
І ты між іх, Камейша.

Твой ганарар – не грошы,
Хіба ты ім служыў!
Кажух сабе не шыў,
А бацькаў браў, даношваў.

Няма ўжо зім марозных,
У студзені – слата.
А вось для злыдняў розных
Надвор'е – любата.

Паэзія – не цацка,
Вастры пяро часцей.
А Кажух той бацькаў
Здавай ужо ў музей.

Спяшайся, ды не надта,
Каб ліру з ім не здаў,
Бо ты паэт выдатны,
Прабач, што турбаваў.

Пятро РАДЗЕЧКА

Калі не радуе парада

*Каліна спее каля вёскі,
Нібы касцёр, гарыць яна!
Дзівіліся з яе бярозкі:
Красуны гэткая адна...*

Ганна АТРОШЧАНКА

Калі была я малалеткай,
Дзівілася з мяне радня:
Расце Анютка ў нас паэткай –
На Перарост на ўвесь адна!

Крыху пазней я пакахала,
І мне казаў штодзённа ён:
– Такіх, як ты, Анютка, мала –
Адна на Добрушскі раён!

Далей у лес – там дроў паболей,
Як і каханых, далібог!
Ля ног маіх – славуты Гомій
І мноства велічных дарог!

Ад слоў сяброўкі думкі згаслі,
Іх сэнс душу разверадзіў:
– Ты тут, нібыта сыр у масле,
А ў Мінску гэткіх – гаць гаці!

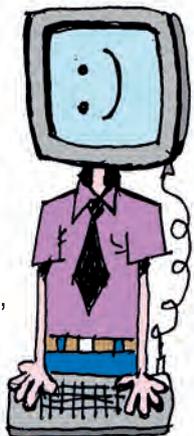
Павел САКОВІЧ

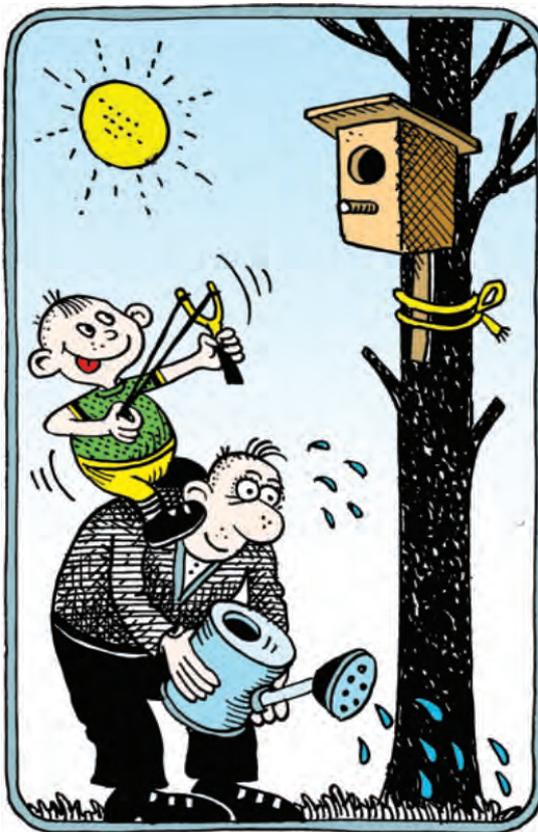
Стрэс... ад прагрэсу

*...а потым крыклівае радыё
акіянкай свет загадзіла,
потым прыйшло кіно –
у ружова дурман завяло.
А нямала і сёння пакутаў –
цяпер вінаваты камп'ютар...*

Алесь ЧОБАТ

Цяпер чалавек з-за прагрэсу
не выходзіць, бадай, са стрэсу.
Сметнікам слоў тое ж радыё
зямлю ўсю, лічы, загадзіла,
Ну, а розныя шахты, метро
разарвалі планеце нутро.
Дабрыню ў чалавечай душы
тэлевізар амаль задушыў.
Студэнты жылі ў інтэрнаце,
цяпер яны ўсе ў інтэрнэце.
Пісьменнік раманы і драмы
камп'ютарам «піша» таксама,
А Пушкін, заўважу без клінаў,
пяром карыстаўся... гусіным.
Яго ж, дзеля ўласнай карысці,
не грэбаваў геній пагрызіці.

Валянцін КРЫЖЭВІЧ

ЗОРНАЯ ХВАРОБА

АПАВЯДАННЕ

Сяргей Каленік любіў глядзець тэлевізар, лежачы на канале. Поза, вядома, не арыгінальная, не раз абсмяяная ў «Вожыку», «Крокодиле» і іншых «калючых» выданнях, аднак выпрабаваная часам і мільёнамі мужчын.

Тэлевізар стаяў перад акном, занавешаным гардзінай. І калі надыходзіў позні вечар, праз занавеску былі відаць на небе асабліва буйныя зоркі. Але Каленік, захоплены тэлевізійнымі сюжэтамі, не вельмі звяртаў на іх увагу. Загарэліся, ну і добра, ці ж першы раз...

Аднак у пачатку мая ў праёме акна пачала з'яўляцца надзвычай яркая адзінокая зорка. Яшчэ не паспяваючы згаснуць вячэрні гарызонт, а яна павісала ў небе, нібы запалены некім удалечыні маяк. Нават калі высыпалі іншыя зоркі, гэтая ўсё роўна заставалася самай прыкметнай і дражніла вока Каленіка.

Па інерцыі ён захоўваў абыякавасць да нябеснага свяціла недзе з паўмесяца. Потым, калі па тэлевізары ў каторы раз паказалі фільм пра местачковага настаўніка-астранома і актрысу, якая выпадкова сышла з цягніка, у Каленіка прачнулася дапытлівасць.

— Слухай, Клаўдзія, — звярнуўся ён да жонкі, якая праходзіла міма канапы і несла на балкон памытую бялізну, — ты не ведаеш часам, як называецца вунь тая яркая зорка? У акне.

Клаўдзія паглядзела ў акно, потым на мужа і абурылася:

— Якая табе зорка, лежань! Тут пасля работы яшчэ і па доме так накруцішся, што зоркі аж з вачэй сыплюцца... Астраном...

Каленік не стаў далей развіваць тэму, бо зразумеў, што трапіў пад гарачую руку. А калі жонка пакінула балкон, выйшаў туды. Расхінаючы вільготныя кашулі, майкі прабраўся да балконных парэнчаў, абапёрся на іх рукамі і паглядзеў уверх.

Бацюхны мае! Колькі там было зорак!.. І дробных, і сярэдніх, і буйных... У срэбным россыпе арганізаванасцю і парадкам асабліва вызначаліся малюнкi сузор'яў.

Пазіраючы на неба, Каленік раптам зразумеў, што не ведае ніводнага сузор'я, акрамя каўша Вялікай Мядзведзіцы. Пра асобныя зоркі і гаварыць няма чаго... А вучыў жа калісьці ў школе астраномію.

Гэтае маленькае хатняе адкрыццё глыбока ўразіла Каленіка. Мільярды гадоў глядзяць з неба на Зямлю бліскучыя сімвалы вечнасці, а што ён ведае пра іх? Ці часта ён пазірае ўгару, ідучы

Працяг на стар. 10.

Працяг.

Пачатак на стар. 9.

па вячэрняй ці начной вуліцы? Усё глядзіш пад ногі, каб не спатыкнуцца... Гэ-э-эх, будзённасць, цякучка заелі.

Назаўтра на рабоце Каленік спытаў у суседа па кабінце:

- Пятровіч, ты ведаеш, якія зоркі нам свецяць?
- Ты наконт эстрадных, Сяргей?
- Ды не, я наконт тых, што на небе.

Пятровіч рэзка павярнуўся, ледзь не зламаўшы крэсла:

– Што з табой, Сяргей?! Ты справаздачу хутчэй здавай, а то не паспееш, дык табе неба з аўчынку падасца... Начальнік у нас круты.

– Справаздачы, паперкі, – прабурчэў Каленік. – Мне, лічы, паўмесяца зорка ў акно свеціць, а я не ведаю яе назвы.

Пятровіч сцэпануў плячымі і зазначыў:

– У нас, дзе я раней працаваў, таксама адзін у філасофію кінуўся. Дык яго хуценька з работы паперлі... Філософа, браце, толькі тады паважаюць, калі ён Кант ці Гегель, а не Каленік нейкі...

Вечарам жонка Каленіка ўстрывожылася, калі не знайшла яго ў прывычнай позе на канапе. Яна агледзела ўсе пакоі і нават кладоўку, збегала да суседзяў – няма і там. А помніла ж, што дамоў ён прыйшоў. Ды і вопратка мужа і абутак былі на прывычных месцах у прыхожай. Усхваляваная Клаўдзія пайшла на балкон здымаць бялізну і там сярод маек і кашуль выявіла мужа, які засяроджана разглядваў зорнае неба.

– Сярожа, ты не захварэў часам? – асцярожна спытала Клаўдзія, складваючы бялізну на сагнутую ў локці руку.

– Здаровы я, Клава, – супакоіў жонку Каленік. – Толькі ведаеш, нешта ўва мне перавярнулася... На зоркі глядзець хочацца. Праўда, з балкона мала што ўбачыш...

Клаўдзія схавала твар у бялізну і прашаптала сама сабе: «Божачка мой, захварэў... Даляжаўся, даглядзеўся ў гэтую скрынку праклятую...»

У суботу Каленік распытаў у суседавага сына-дзесяцікласніка, хто ў іх выкладае астраномію і дзе жыве настаўнік. Пад вечар папярэдзіў жонку, што ідзе да чалавека, які разбіраецца ў зорках, і даведаецца нарэшце, як называецца тая, што зазірае ім у акно.

Калі муж зачыніў за сабой дзверы, Клаўдзія ўсхліпнула і стала званиць па тэлефоне сваёй знаёмай, муж якой працаваў урачом-псіхіятрам. Папрасіла, каб той сёння завітаў да Каленіка – нешта з ім нядобра.

А Каленік тым часам зайшоў да настаўніка астраноміі. Той доўга не мог зразумець, чаго ад яго хоча нечаканы госць. Калі ж сцяміў, то дастаў з пісьмовага стала карту зорнага неба і пачаў тлумачыць.

– Не, гэта не тое, – сказаў Каленік, – давайце выйдзем на вуліцу.

На вуліцы, дзе літары даўно не гарэлі, бо камунальнікі ўсё ніяк не маглі замяніць лямпачкі, зоркі на небе былі бачны выразна. Каленік паглядзеў уверх і знайшоў там яркую зорку. Ён не быў упэўнены, што тую самую, паколькі не праз акно ж глядзеў, але спытаў:

– Ну вось гэта, напрыклад, – паказаў рукой, – як называецца?

Настаўнік разгубіўся. Зорнай карты з сабой не было і ён замармытаў:

– Магчыма, Сірыус... Або Вега... Не выключана, што і Альдэбаран...

Каленік з жалем слухаў настаўніка. Потым пацікавіўся:

– Вы што, і ў школе па карце вучыце?.. Альдэбаран...

– Па карце, а як жа... Планетарыя ў нашым горадзе няма. А ноччу вучняў на ўрок не павядзеш... Яшчэ цалавацца пачнуць у цемры і ўсё такое...

Урач-псіхіятр прыехаў да Каленікаў, калі гаспадара яшчэ дома не было. Клаўдзія дрыготкім голасам паскардзілася:

– Гадамі на канапе ляжаў, а тут раптам да зорак яго пацягнула. На балконе ўсе вечары прастойвае...

– Гм, гм... – урач задуменна пакратаў пальцам кончык свайго носа і шматзначна сказаў: – Магчыма, сурдапсіхалагічны сіндром з сенсорнай недастатковасцю пры дэвіянтных паводзінах...

Ад такога сакрушальнага дыягназу ў Клаўдзіі адразу пацяклі па шчоках горкія слёзы.

Тут якраз прыйшоў Каленік. Стрымана павітаўся з го-сцем. Клаўдзія хуценька растлумачыла:

– Гэта наш участковы ўрач, знаёміцца з пацыентамі.

– Праходзьце ў залу, – запрасіў Каленік, прапусціў мужчыну ўперад і паказаў яму на канапу: – Сядайце, калі ласка.

Урач прысеў на канапу, Каленік прымасціўся побач. І тут зоркі праз гардзіну зноў кальнулі яму ў вочы.

– Во! – спыхапіўся Каленік. – Прабачце, а вы не ведаеце, як называецца адна яркая зорка, вунь там, за акном?

– Дзе-дзе? – перапытаў урач.

– Хадземце на балкон, я пакажу, – запрасіў Каленік.

Яны выйшлі на балкон, вольны ў гэты вечар ад бялізны.

– Вунь, глядзіце! – шырока павёў Каленік рукой, як быццам неба было яго ўласнасцю.

Урач паглядзеў уверх і ахнуў:

– Ах ты, маці родная! Зорак, зорак колькі!.. А тут з-за работы і тэлевізара нічога не бачыш.

– Вось і я пра тое ж, – узрадаваўся Каленік, – падстрыглі мы крылы ў душы...

Клаўдзія доўга чакала, пакуль муж і псіхіятр вернуцца з балкона. Іх усё не было. Тады яна падышла да няшчыльна прычыненых дзвярэй і пачула голас урача:

– Галактыкі... Квазары... Пульсары... Чорныя дзіркі...

Жанчына выцерла слязінкі на шчацэ і прашаптала:

– А хвароба, відаць, заразная... Бач ты, і ўрач туды ж, куды і мой...

г. Чавусы.

Малюнак Пятра КОЗІЧА.

Лёля БАГДАНОВІЧ

КАЛЕКЦЫЯНЕРЫ

Збірае маркі Лёша
І фанты ад цукерак.
Міхась збірае грошы:
Што толку ад паперак!

г. Барысаў.

Аляксандр МАТОШКА

Іван Іванавіч – аматар паэзіі. Больш за тое, ён не толькі любіць чытаць літаратуру на роднай мове, але ўжо гады тры ці чатыры піша на ёй вершы. Прычым не без поспеху. Друкуецца ў раённай газеце. Гэта вам не так сабе. Ды што раёнка! Іван Іванавіч меў нават дзве публікацыі ў абласной прэсе. Зрэшты, што тут дзіўнага? Вунь колькі тых паэтаў рознага кшталту наўкол – як тых бяроз, як некалі сказаў адзін вядомы пісьменнік. Але бярозы, у адрозненне ад паэтаў, маўкліва спасцігаюць існасць свайго быцця. А паэты – тыя гудуць, нібы чмялі, імкнуча навыперадкі адзін перад адным хутчэй нешта выдаць. Многія з іх нават не чытаюць калег: няма часу ў імклівым палёце да Парнаса!

«Усё, хопіць! Колькі можна пісаць у стол ды друкавацца ў раёнцы?! Выдаю кнігу!» – аднойчы, адразу пасля навагодніх святаў, калі ці не кожнаму чалавеку карціць нешта змяніць у сваім жыцці, рашуча сказаў сабе Іван Іванавіч.

І вось ужо амаль чатыры дні гарбеў над рэдагаваннем уласных вершаў, напісаных за апошнія гады. «Вылежку», як кажуць пісьменнікі, вершы прайшлі. Над тымі, што былі ў друку, галаву ламаць не трэба: тое, што палічылі неабходным, рэдактары падправілі. А тыя вершы, якія яшчэ не бачылі свет, зараз і падвяргаліся аб'ектыўнай мазгавой атацы Івана Іванавіча.

За гэтай даволі складанай справай і застаў яго першы ў новым годзе нумар аднаго літаратурна-мастацкага выдання. Як на тую бяду, вачам Івана Іванавіча ў чаканай газеце трапіўся артыкул спецыфічнай накіраванасці – пра паэтаў. Во дзе ўжо ядрэмнае вока пра-

фесіяналаў усё бачыць, за ўсім цікуе! Не тое што пальцам, ручкай на паперы не дадуць варухнуць!.. Аматар? Асадзі назад! Не замінай сапраўднай паэзіі, не псуў эстэтыку прыгожага слова. Усё роўна да ўзроўню класіка не дацягнуешся. А таму ці варта пісаць, калі адчуваеш, што не вельмі атрымоўваецца? «Эх, куды ні кінь – усюды клін!» – распачна ўздыхнуў Іван Іванавіч.

«А можа, і сапраўды, як раіць вядомая пісьменніца ў артыкуле, заняцца вядзеннем дзённікавых запісаў? – падумаў аматар паэзіі і прадоўжыў разважаць. – Толькі пра што ў тым дзённіку пісаць? Пра тых, хто ў вёсцы напіўся ды хто каго абляяў? Праўда, здараюцца часам і цікавыя моманты. Але запішы такое ў дзённік, не дай божа, прачытае хто знаёмы – пакрыўдзіцца страшэнна! Каму трэба, жывучы ў адной вёсцы, тыя кленічы? Эх, калі б не гэты злэшчасны артыкул, яшчэ б які тыдзень ці два – тэксты для кнігі вершаў адрэдагаваў бы», – сумна ўздыхнуў Іван Іванавіч. Ён хацеў ужо махнуць на ўсё рукой, як раптам на яго твары з'явілася сонечная ўсмешка. «Так, толькі дзённікавыя запісы буду вясці! Прычым такога дзённіка, які нікога не пакрыўдзіць. Час, каб распачаць першую старонку, самы спрыяльны – пачатак года, усяго толькі чацвёртага студзеня!»

Іван Іванавіч узяў сшытак у клетку. На першай старонцы акуратна вывёў: «2012. Студзень», адлінаваў гарызантальную лінію на трыццаць адзін дзень, насупраць яе напісаў °С і пачаў успамінаць, якое надвор'е было першага чысла. «Здаецца, -3°C, пахмурна, ціск 750 мм. Так, другога было -5°C, ціск, добра памятаю, 765 мм, таксама пахмурна. Трэцяга – -12°C і ціск 770 мм, ясна. Надвор'е ўсталявалася цудоўнае!..»

Іван Іванавіч уздыхнуў на поўныя грудзі, бо з яго плеч зваліўся нябачны цяжар. На душы зрабілася лёгка. Аматар паэзіі знайшоў сабе справу па таленце...

Расонскі раён,
в. Янкавічы.

Малюнак Алега ГУЦОЛА.

Міхась ДАНІЛЕНКА

— У вашай катлеце іржаўы цвік!
— А вы што хацелі, каб вам новы цвік паклалі?!

КАБ БЫЛО САЛАДЗЕЙ...

Жыве на віцебскай зямлі ў горадзе Лепелі мастак, які ўмее ўсміхацца. І робіць гэта прафесійна. Усё ж за плячыма Міхася ДАНІЛЕНКІ — Крыварожская мастацкая школа, Бранскае мастацкае вучылішча, мастацка-графічны факультэт Віцебскага педінстытута. Вельмі адказна ставіцца ён і да сваёй работы (працуе мастаком гандлёвай рэкламы), афармляючы гандлёвыя аб'екты прыгожа і з душой.

Маляваў Міхась з дзяцінства. Як пераможца конкурсу малюнкаў у газеце «Піянер Беларусі» нават атрымаў галоўны приз — пуду ўку на VI злёт юнкораў ва ўсесаюзны піянерскі лагер «Артэк». Пазней яго карыкатуры друкаваліся на старонках часопіса «Вожык» (з 1976 года), газет «Звезда», «Советская Белоруссия», «ЛіМ», «Сельская газета», «Народная газета» і іншых.

– Добра, валяр'янкi я табе дам, але закуску сам лавi!

Тым часам М. Данiленка працаваў: i афарміцелем у мастацкай майстэрні, i дэкаратарам у тэатры, i выкладчыкам малявання... Весела было на яго занятках! I цяпер Міхась Аляксандравіч успамінае, як адзін хлопчык намаляваў на ўроку цудоўны яблыневы сад. Дрэвы – моцныя, яблыкі – велізарныя, спелыя, блішчаць на сонцы, як ліхтары. Пахваліў вучня, зазначыўшы: «Яблыкі атрымаліся такія прыгожыя, што нават адкусіць хочацца». Шчаслівы хлопчык, з гонарам схапіўшы фламастар, падпісаў пад малюнкам сорт яблыкаў – саладаўка: «Гэта каб вам саладзеі адкусваць было, Міхась Аляксандравіч!»

Сёння мы рады вітаць Міхася Данiленку на персанальным вожыкаўскім вернісажы. Няхай у тваім нялёгкім жыцці, шаноўны сябра, стане больш на яшчэ адну выставу i хаця б на яшчэ адну салодкую хвіліну!..

Навіны з МУС: матай на вус

Злавіў... крымінальную справу

Дзяржынскі раён. Кожны чалавек выбірае сабе хобі, якое адпавядае ягонаму ўнутранаму «я». Напрыклад, жыхар в. г. Станькава вырашыў заняцца рыбнай лоўляй. Праўда, адпаведнага рыштунку ён не меў. Але мара пра смажаную рыбу ніяк не выходзіла з галавы. Таму нават цагляная сцяна чужога гаража, дзе захоўваліся рыбацкія прылады, не змагла спыніць станькаўчанина. Ён смела разабраў гэту перашкоду і выкраў снасці на суму 2,5 мільёна рублёў.

Але замест рыбы злавіў... крымінальную справу. Мара пакуль што застаецца нязбытнай.

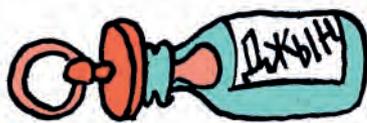

Хапальна-бежавы рэфлекс

Мінская вобласць. Хапальны рэфлекс ва ўсіх людзей з'яўляецца ў маленстве. Але пазней у некаторых ён дапаўняецца яшчэ і бегавым. Напрыклад, зайшоў жыхар г. Салігорска ў магазін «Златка», рэфлекторна схопіў бутэльку джына і шчыпцы для завійкі валасоў (!?) і рэфлекторна збег. Ці жыхар Барысава, які прагульваўся па гандлёвай зале магазіна ў г. Жодзіна, убачыў ВК-тэлевізар і, схопіўшы яго пад паху, кінуўся наўцёкі.

І першы, і другі злодзеі апраўдваліся перад міліцыянерамі тым, што спрацаваў хапальна-бежавы рэфлекс, якім

іх адарыла матухна-прырода. І што ў дзяцінстве ім ніхто не сказаў, што красці нельга.

Містэр Пропер?

Мядзельскі раён. Чысціня – залог здароўя. Гэта вядома яшчэ з дзіцячага садка. А вось нейкі невядомы дарослы так прасякнуўся гэтай думкай, што не змог абыякава прайсці каля грамадскай лазні ў вёсцы Нарач. Ён залез у качагарку і ўкраў абсталяванне на суму амаль 2 мільёны рублёў.

Можа, гэты чалавек такім чынам спрабуе стаць барацьбітом за чысціню, як рэкламны містэр Пропер? Даведаемся, калі яго затрымаюць.

Нелегальныя «самураі»

Брэсцкая вобласць. Памятаеце песню «Тры танкісты»? А гэты радок: «В эту ночь решили самураи переплыть границу у реки»?

У нашым выпадку гэта былі в'етнамцы, якія нелегальна спрабавалі перасекчы не раку, а беларуска-польскую мяжу. Адпаведных дакументаў яны для гэтага не мелі, таму былі прыцягнуты да адміністрацыйнай адказнасці ды дэпартаваны за межы Беларусі.

Застаецца толькі пытанне: «Хто падрыхтаваў гэту «вылазку», хто з'яўляецца галоўным «самураем»? Вядзецца следства.

Па матэрыялах Упраўлення інфармацыі і грамадскіх сувязей Міністэрства ўнутраных спраў.

Малюнак Алега КАРПОВІЧА.

Галіна КАРЖАНЕЎСКАЯ

Мініцюрны

***

Разважала рака:
– Горш няма тупіка,
Нехвота
Рабіцца балотам.
А балота з імхоў
У адказ:
– О-хо-хо...
Мне так добра.
Пра сумнае – потым...

***

Грыміць пустая электрычка,
Ажно за тры вярсты чуваць.
Ў пустога ёсць такая звычка:
Здалёку голас узнімаць.

***

Бывае, што баляць вантробы,
Ды гэта рэч не новая.
Калі ж каханне як хвароба,
То я цяпер здаровая!..

Кашляйма хорам

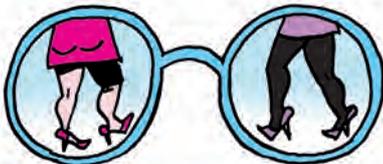
Звычайная бальнічная палата.
Адбою час – палата, адпачні!
Тут нечакана кашалю раскаты
Пачуліся у соннай цішыні.

І вось дае параду хворым,
Крыху прыўзняўшыся, Карней:
«Пакашляйма на ложках хорам,
А потым хорам і заснем.

Бо калі кашляць у палаце
Уразнабой мы будзем, то
Да палавіны ночы, знайце,
Заснуць не зможа аніхто!»

Віктар РЭЧЫЦ,
г. Івацэвічы.

Перабор

Іван валодаў асаблівым дарам:
Ацэньваў ногі ўсіх жанчын
Праз акуляры.

Крычаў:
– Я той бы вунь дык пяtkі ўкараціў!
На ліліпутку бочкі ўсё каціў.
А сам хадзіў у бабылях Іванка:
Так і не выбраў па нагах каханку.

Калі ж дабраўся наш Іван
У край далёкіх мусульман,
Заплакаў на гатэльным мяккім ложку,
Анют прыпомніў і Святлан,
І пальмы кляў, і акіян,
Што прыхавалі ўсё:
І твар, і ножкі.
Хоць сам быў і цыбатым кавалерам,
Але ж... не Гуліверам.

Вацлаў ХАДАСЕВІЧ,
г. Мінск.

Малюнак Аляксандра КАРШАКЕВІЧА,
тэма Міхася СТЭФАНЕНКІ.

Пра Сняжану, сваё першае каханне, Ігар узгадваў часта. Невядома, як склаўся ён ягоны лёс, калі быў бы крыху смялейшым у юнацтве. А так найлепшы сябар узяў ды «перабег дарогу»...

Калі Сняжана развялася, Ігар быў жанаты ўжо не першы год. Ды д'ябал спакусіў... Пачалі сустракацца. Спачатку – часта, потым – усё радзей, бо мужчына разумее, што ў яго ёсць свая сям'я, якую ён ніколі не кіне. Але і ад першага каханья адмовіцца зусім не мог...

Апошні раз сустракаліся недзе тыдзень таму. Напярэдадні Ігар дапамагаў жонцы прыбіраць кватэру: чакалі ў госці цешчу з цесцем. Прыехалі пагасціць на пару дзён. Парадаваліся дабрабыту, ладу і спакою ў хаце. Словам, усе былі шчаслівыя, а вось Ігару лезлі ў галаву раўнівыя думкі: «Як там Сняжана адна? А раптам не адна? Можа, прывяла некага? Зрэшты, чаму яна павінна ўсё жыццё чакаць цябе? Эх, чаму нельга мець дзвюх жонак?»

Вечарам вывёў сабаку пагуляць і не заўважыў, як ногі самі завялі яго да знаёмага дома. «Пабуду адну хвілінку...» – падумаў і... падмануў самога сябе, бо прачнуўся ў Сняжаниным ложку, калі сонца зазірала праз фіранкі. Падхапіўся, як апараны: «Што скажу дома?»

А раніца святлела, сонца падымалася ўсё вышэй і вышэй, нібы здэкавалася з яго. Ігар хуценька апрануўся, тузануў за павадок сабаку, пацалаваў Сняжану і выбег з кватэры.

На вуліцы добра перапала і Тузіку:

– Не мог разбудзіць мяне? Га? Заскуголіў бы, ці што... А яшчэ сябар чалавека! Як апраўдвацца будзем? Маўчыш?.. У міліцыі, скажам, былі. Не па-ве-раць!.. Што? З сябрамі гарэлку ноч піў? Дык жа не п'ю...

Зайшоў у кватэру ціха, спадзеючыся, што ўсе яшчэ спяць. І толькі пачаў разувацца, як са спальні выйшла цешча, абрадавана загаварыла:

– Во, ці бачылі? Мы яшчэ дрыхнем, а мой зяцёк ужо і сабаку выгуляў!

Ігар быў гатовы расцалаваць цешчу: ну, выручыла! Ніхто і не здагадаўся, што ён не начаваў дома.

Пасля таго выпадку і такой шчырай пахвальбы Ігар чамусьці перастаў хадзіць да Сняжаны, пачаў больш гарнуцца да жонкі. Калі ж часам прязджала цешча, не-не ды заўважыў на сабе яе загадкавы позірк... А можа, гэта толькі здавалася?..

Вера БУЛАНДА,
г. Мінск.

Вожык у школе

Не б'юць бацькі
Сынка свайго,
Хоць двойку
Ён прынёс са шkolкі.
Ну, як адшлёпаеш
Яго,
Калі той неслух
Гэткі колкі?!

Знайдзі 15 адрозненняў!

Міхась МІРАНОВІЧ

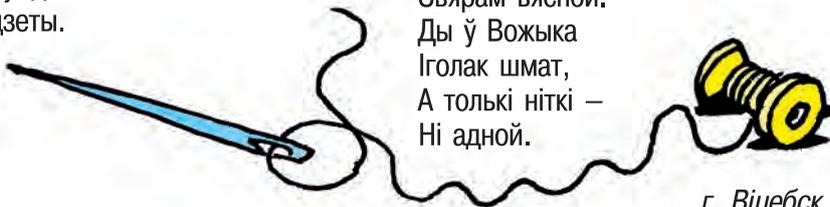
Лясны моднік

Казаў Мядзведзю
Воўк галодны,
Што ў лесе Вожык –
Самы модны.
– Бо Вожык, –
Воўк дадаў пры гэтым, –
Заўжды з іголачкі
Адзеты.

Іголкі без нітак

Краўцом ён быў бы,
Акурат,
Адзенне б шыў
Звярам вясной.
Ды ў Вожыка
Іголак шмат,
А толькі ніткі –
Ні адной.

г. Віцебск.

Адгадайце, хто з хлопцаў фанат футбола, а хто – падарожжаў?

Малюнак Вікенція ПУЗАНКЕВІЧА, тэма Міхаіла ШУЛЬГ.

АНЕКДОЦІК

Настаўніца пытаецца ў класа:

– Дзеці, хто ведае, якая птушка не ўе гнязда?

– Зязюля, – адказвае Вовачка.

– А чаму?

– Бо яна ў гадзінніках сядзіць!

АДКАЗЫ НА ГАЛВАЛЮМКУ
(СТАР. 17):
1. Смех. 2. Рыба. 3. Хата.
4. Ма. 5. Мора. 6. Галава.
7. Кот. 8. Боты. 9. Камар.
10. Вока.
Слова «матэматыка».

Уладзімір МАЦВЕЕНКА

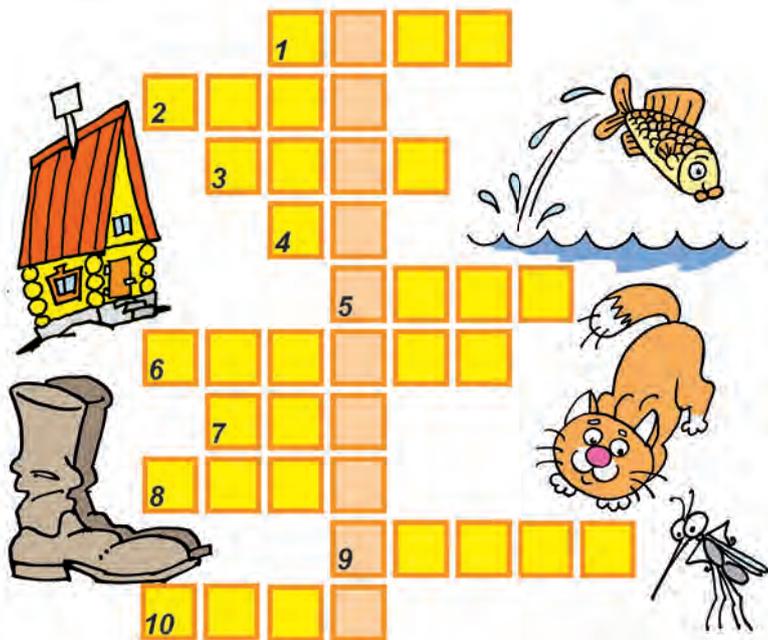
***

Лася напалохаў
Зялёны патруль.
Лось кінуўся
Ў ельнік, пад шаты.
Мо, ты мне адкажаш,
Адкуль і дакуль
У лес будзе бегчы
Сахаты?

ГАЛАВАЛОМКА

Калі ты правільна запоўніш гарызантальныя клеткі словамі з фразеалагізмаў, то ў выдзеленых вертыкальных прачытаеш назву аднаго школьнага прадмета.

1. Курам на ...	6. ... садовая.
2. Біцца як ... аб лёд.	7. Як ... наплакаў.
3. Мая ... з краю.	8. Два ... пара.
4. Ні бэ ні ...	9. ... носа не падточыць.
5. ... па калена.	10. Вока ды ...

Малюнак Вікенція ПУЗАНКЕВІЧА,
тэма Паўла САКОВІЧА.

***

- Майго дзеда таксама завуць Аляксандрам.
- Цябе ў гонар яго назвалі?
- Чаму?! Мяне назвалі ў гонар мяне!

***

- У цябе ёсць мара?
- Ёсць. Хачу, каб мяне не пакідалі аднаго дома.
- І што ты тады робіш?
- Малюю на шыбах.
- Бацькі потым не сварацца?
- Крышку. Але ж я фламастэрамі малюю, яны змываюцца...

***

- А за што на цябе сварацца?
- А за што на мяне сварыцца?
- Ну, не ведаю...
- І я не ведаю.

Падслухаў Юрый ВЯРБІЦКІ,
г. Паставы.

(З таго месца, дзе яно спалохалі, і та сярэдзіні лёсу, дзе яно ўжо дзівіцца бярэ з лёсу)

Перад тым, браток,
Як стрэліць у воўка,
Навошта стралок
Закрыў адно вока?

(Бо калі б закрыў два, дык нічога не ўбачыў.)

***

- Мне сабачку сто гадоў абяцаюць, а ўсё ніяк не дараць...
- Чаму?
- Кажуць, што алергія.
- У цябе?
- У мамы...

***

- Кім працуе твая мама?
- Не памятаю. Але дакладна – не дырэктарам.
- А бацька?
- Увогуле не ведаю. Дома яго ўвесь час няма. Значыць, таксама працуе...

ПАВАЖАНЫ РЭДАКТАР

Пісьменнік **Павел КАВАЛЁЎ** (1912 – 1995) у нашай літаратуры «служыў» у званні празаіка. А неяк сам прызнаўся, што пісаў і нават друкаваў вершы. Можна, таму заўсёды так шчыра падтрымліваў паэтаў, асабліва маладзейшых. А жыццё пісьменніку не шкадавала ні добрых сустрэч, ні шчырых сяброў, ні самых розных выпрабаванняў.

Доўгі час Павел Нічыпаравіч узначальваў часопіс «Вожык». У калектыве слыў чалавекам паважаным. Але паважанасць тая не выключала і высокай патрабавальнасці.

А ў творчай спадчыне пісьменніка не толькі вядомыя кнігі прозы «Сонца ў вокны», «Гадзенне Хвядоса Струка», «Пакінь нас, трывога», але і зборнікі гумарыстычных апавяданняў «Пісьмо ў два адрасы» (1959), «Павер, кахаю...» (1969), «Як здароўе, доктар?» (1972).

Сёння, адзначаючы 100-годдзе з дня нараджэння Паўла Нічыпаравіча Кавалёва, хочацца ўгадаць яго гумарыстычныя творы, і цяпер сугучныя часу, а таксама – цікавы ўрывак з успамінаў Івана Данілавіча Сіпакова, шчырага вожыкаўца, пра сумесную працу ў «Вожыку».

Павел КАВАЛЁЎ

Толькі Сцяпан шчыруе...

Гумарэска

Начальнік нашай установы незаслава выгаворвае нам:
– Ну ж і лайдакі вы ў мяне... Ну хоць бы калі-нікалі лішняе папрацавалі, вечара прыхапілі, над лічбамі і фактамі пасядзелі...

– А мы цэлы дзень і сядзім, над лічбамі і фактамі пацеём...

Начальнік перапыняе:

– Вунь Сцяпан Крывіца дык не лічыцца з часам, часта і ўвечары працуе... Шчыруе... Да позняга ў яго кабінэце агонь гарыць...

І вось рашылі мы аднойчы вечарам падысці да нашай установы і паглядзець, ці сапраўды Сцяпан Крывіца такі старанны. Раз падышлі – гарыць агонь у яго кабінэце, другі падышлі – не гасне... Ну, думаем, запрацаваўся чалавек на адзіноце, ніхто не перашкаджае. А яшчэ праз дзень-два падышлі – зноў гарыць агонь толькі ў яго, Сцяпанавым, ка-

бінеце. Зойдзем, думаем, пацікавімся, што чалавек робіць, можа, твор які сачыняе. Заходзім ва ўстанову. Вартаўнік на месцы. Пытаемся ціха так, патаемна:

- Сцяпан Кандратавіч тут?
- Не, зайшоў неяк на хвіліну і адразу ж пайшоў.
- Пайшоў?..
- Ды ён так часта робіць...

Мы да кабінета, у шчыліну глядзім. Святло гарыць. На крэслы паўсталі, праз верхнія шкельцы дзвярэй у кабінет заглянулі. Сапраўды там нікога няма. Значыць, Сцяпан і прыходзіць вечарамі на службу, каб толькі святло ў сваім кабінэце ўключыць. Няхай усе думаюць, што шчыруе чалавек...

А папракнучь хто ўздумае, што святло не выключыў, дык знойдзе як апраўдацца:

– Да позняга запрацаваўся, так што і святло забыўся выключыць...

«Як здароўе, доктар?», Мн., 1972 г.

Янка СІПАКОЎ

У абдымку з «Вожыкам»

...Мне ўдалося пераседзець на калючках аж чатырох рэдактараў! Павел Кавалёў быў вельмі ўважлівы да нас, маладых, імкнуўся напусціць на сябе строгаць, аднак у ягоных адносінах з намі пераважала бацькоўская клапатлівасць і дабрыня. Ды і са старэйшымі ён паводзіў сябе далікатна.

...Павел Нічыпаравіч, калі быў у добрым настроі, любіў перад намі, удзячнымі слухачамі, як кажуць, успамінаць пра свае жыццёвыя прыгоды, сустрэчы, размовы. Расказваў заўсёды не спяшаючыся, паволі, з такімі яркімі і падрабязнымі дэталямі, што мы ўвачавідкі бачылі тое, пра што ён згадаў.

Іншы раз Павел Нічыпаравіч апавядаў пра свой удзел у сесіі Генеральнай Асамблеі ААН:

– Ведаеце, хлопцы, застаўся я неяк на пасяджэнні адзін. Пытанне, якое абмяркоўвалася, не вымагала галасавання, таму з усёй беларускай дэлегацыі мяне пакінулі аднаго. А тут раптам запатрабавалі галасавання. Я адзін, і спытацца няма ў каго. А галасуюць па алфавіце. Усе нашы многа ніжэй – і Савецкі Саюз, і Украіна. Нават Балгарыя пасля нас галасуе. А думаць няма калі, трэба адразу на кнопку ціскаць. Я націснуў «ес». Гляджу, а Савецкі Саюз галасуе супраць – «ноў!» Спалохаўся, хлопцы. Думаю: то ж трэба – пайшоў супраць СССР. Чакаю пакарання: можа, і дадому адправяць. А тут сустракаю на супраць ліфта Грамыку. Апускаю вочы. А Андрэй Андрэвіч і кажа мне: «Не перажывай, Кавалёў. Гэта нават добра, што ты так прагаласаваў. Пытанне нязначнае, але няхай увесь свет бачыць, якая незалежная ў нас Беларусь – не пабаялася нават пайсці супраць Савецкага Саюза!»

«Вожык», № 2, 2006 г.

ПЕРШАЯ СКРЫПКА Ў АРКЕСТРЫ АЙЧЫННАГА ГУМАРУ

Кажуць, што там, дзе з'яўляўся славуты гумарыст і сатырык **Міхась СКРЫПКА** (1907 – 1991), усё адразу выбухала смехам. Кожнае слова паэта было напоўнена гумарам. «Смейцеся! – часта казаў ён сваім слухачам. – Гадзіна смеху замяняе чалавеку сто грамаў каўбасы».

Не адзін раз аб'ехаў М. Скрыпка ўздоўж і ўпоперак усю Беларусь. Праўда, ніякай харчовай праграмы пры гэтым не вырашаў, а вось настрой добры людзям дарыў. У многіх кутках краіны яго ведалі не толькі па творах, але і па голасе. Доўгі час у аркестры айчыннага гумару ён сапраўды іграў першую скрыпку. Творы М. Скрыпки і сёння не страцілі свайго гучання, нібыта напісаны зусім нядаўна.

Выдаў шматлікія зборнікі баек, вершаў, мініячур «Сатыра і гумар» (1958), «Сатырычны калаўрот» (1967), «Ад смеху не ўцячэш» (1975), зборнікі аповесцей, аповядаванняў і гумарэсак «Мая хата не з краю» (1959), «Усяк бывае...» (1963), «Шануючы вас» (1982) і іншыя. Выступаў і як драматург. Напісаў сцэнарыі кароткаметражнай тэлекамедыі «Акадэмік» (пастаўлена ў 1963). Аўтар звыш трыццаці аднаактовых п'ес, камедыі для мастацкай самадзейнасці.

Варта згадаць некаторыя сатырычныя і гумарыстычныя вершы Міхася Аляксандравіча Скрыпки, з дня нараджэння якога сёлета спаўняецца 105 гадоў, і – усміхнуцца!

Шарж Канстанціна Куксо, 1975 г.

Міхась СКРЫПКА

Даказала

Байка

На нейкім форуме у інтэрв'ю Варона так сказала Салаю:
– Ну вось і дачкалася часоў –
Ідзе пераацэнка галасоў.
Здзіўляюся, чаму вякамі
Ўсе захапляліся так вамі,
Салаўямі?
Ну, хоць бы ўзяць цябе. Дзівак!
Які з цябе спявак?
Чырыкаеш, а што – не разабраць!
А дзе твае нюансы: «Кра-кра?»
Але ж другія тут часы насталі –
Вы, Салаўі, сваё ўжо адсвіталі.
Прышоў жажданы час і для варон,
Ён падарыў нам мікрафон.
Я мікрафон з сабой нашу,
Любую птушку аглушу.
– Дык гэта ж мікрафон,

І Салавей ледзь лапкамі варушыць,
Упаўшы ля куста.
Пасля ачухаўся, устаў
І ледзь прашчабятаў:
– Здаюся... Сіла...
Надоўга аглушыла.
– Ну, зразумеў? – заўважыла Варона. –
– Такія песні трэба для разгону...
Каб скасавалі мікрафоны,
Дык што б рабілі спевакі-Вароны?
1982 г.

Козыр каханна

Фельетон

Андрэй «прасвятляў» сваю Веру
У тайны душэўных намераў:
Паказваў свой пашпарт чысты,
Заглядваў у вочы агністыя,

Выцягваў дыплом з кішэні,
Стаяў перад ёй на каленях
І пеў пра каханне
Да заікання.

Дзяўчына, хоць што – не верыць
У шчырасць яго намераў.
Нарэшце, ён крыкнуў не ў меру:
– Мне ж абцяцаюць кватэру!

– Веру! – сказала Вера.
Вось гэта ў прызнанні – козыр!
Вось розум каханна цвярозы!..

1981 г.

шаноўная Варона,
А голас твой без мікрафона?
– Ну і дзівак!
Дык ты ж – слабак
Супроць мяне.
Ты што, не верыш мне?
Давай праверым сілу галасоў.
Журы запрасім: вераб'ёў, грачоў і соў.
Спачатку праспяваю я, пасля і ты.
Журы пасела на кусты,
Салоўка сеў на куст каліны,
Варона побач – на асіну.
Як каркне ў мікрафон на ўсю катушку!
Паразляталіся ўсе птушкі,
Журы пазакладала вушы,

Мініячур

Па прывычцы

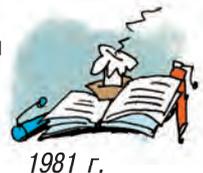
Хуліган Ягор Задзіра
Аплявуху даў касіру,
А касір той не даў здачы,
Па прывычцы – не іначай.

1982 г.

Дома і ў школе

Школьнік, першакласнік, Клім
Атрымаў заданне.
Тата з мамаю над ім
Думалі да рання.

1981 г.

Бюракрат на курорце

Прыпісалі бюракрату
Працэдур прыняць багата.
Узарвала бюракрата:
– Не прымаю: я заняты!

1970 г.

Няроўная мера

Растраціць крамнік солі пуд –
Пад суд!
А бракаробаў за мільён –
У фельетон!

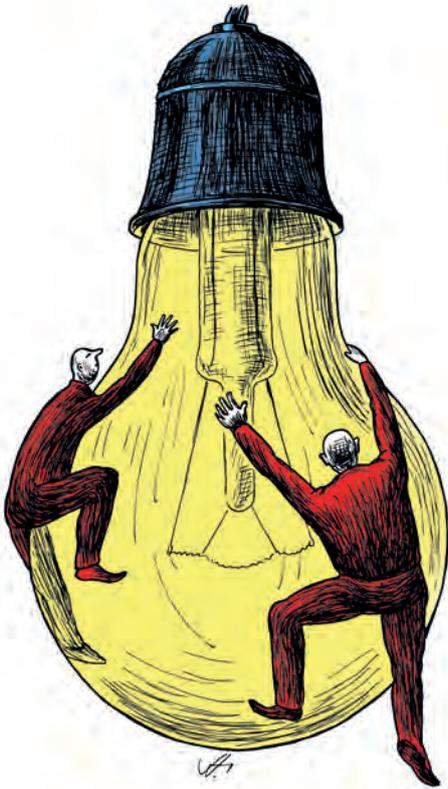
1949 г.

«З сэрцам і перцам», Мн., 1987 г.

Фёдар ЛАПАНІК

ДАПАМАГЛІ

З Натчывы

Малюнкi Аркадзi ГУРСКАГА.

Бабка Антонiха разлiчвала падгадаваць свайго парсючка да Калядаў. Для таго, каб ён набраў добрай вагi, удасталь хапала дробнай бульбы з уласнага агарода i кукурузных пачаткаў, назбiраных на калгасным полi пасля ўборкi. Але здарылася бяда: парсючок захварэў. За нейкiх пару дзён зусiм схуднеў, нiчога не еў.

Звярнулася старая да ветэрынара Рамана Аполкiна. I той, агледзеўшы парсючка, што ляжаў у жоўтай саломае, вынес жахлiвы вердыкт: пазбавiць жыцця, пакуль сам не здырдыўся.

Прыкончыць жывёлінку згадзiлiся суседзi Антонiхi – Анцiп Коўзкi i Тарас Хвацкi. У гэтай справе яны былi, можна сказаць, прафесарамi. Мелi неабходныя iнструменты: у Анцiпа была паяльная лямпа, а ў Тараса – доўгая вострая швайка... Пасля ўсiх неабходных працэдур Антонiхiн гадаванец зрабiўся зусiм маленькiм, нягеглым i дрэннага таварнага выгляду.

Тым не менш, пад вечар ад зыркай печы да стала з патэльнямi, паўнюткiмi смажанага мяса, замiтусiлася бабу Антонiха. Памагатыя ж увiшна запрацавалi вiдэльцамi i чаркамi... Неўзабаве да iх далучылiся яшчэ два мужчыны з суседняй вулiцы – Адам i Кастусь. Яны таксама лiчылi сябе паўнапраўнымi ўдзельнiкамi трапезы, бо калi парсючок быў зусiм маленькi, Адам зрабiў для яго карытца. А крыху пазней, калi той падрос, Кастусь зацягнуў яму ў лыч драцяную завушнiцу... Амаль следам за

мужчынамі з'явiўся ветэрынар Раман Аполкiн. Як нi кажы, вялiкi спецыялiст па жывёльных справах. Да таго ж першы дарадчык, калi што якое. Тут ужо нiчога не папiшаш. Частуй, бабука, госця як найлепш.

У суполцы справы пайшлi яшчэ больш дружна i весела. Хвалiлi гаспадыню за гасцiннасць, за смачную закусь. А тая ўжо з лiку збiлася, колькi патэльняў з мясам утрамбавалi яе памочнiкi... Не надта шмат засталася свежанiны гаспадынi пасля адыходу гасцей. На лаўцы ляжала вушастая галава парсючка, некалькi кавалкаў сала таўшчынёй у два пальцы i трыбух.

Назаўтра, ледзь толькi пачало брацца на дзень, у дзверы бабукi Антонiхi пагрукаў Анцiп. Ён пачухаў патылiцу i сказаў: «Гэта ж я ўчора забыў у цябе сваю лямпу, i галава расколваецца, хоць абручом змацоўвай». Антонiха ўздыхнула i спагадлiва паставiла на стол апошнюю пляшку з пiтвом, настоеным на зёлках, якое яна ўжывала па адной сталовай лыжцы перад ядой, i патэльню з разгрэтымi ўчарашнiмi скваркамi...

А як толькi Анцiп выйшаў з хаты, бабу Антонiха знайшла пад сталом ды лаваю Тарасаву швайку, акулеры Рамана Аполкiна, пачак цыгарэт Адама, сцiзорык Кастуся. Яна паскiдала прыкондалы ў торбачку i хуценька панесла iх няпамятлiвым памагатым...

г. Ляхавiчы.

- ★ «Становiшча ў сям'i было звычайным: пацярпеўшыя часта сварылiся i бiлiся». (З пратакола.)
  - ★ «Да вас звяртаюцца жыльцы вёскi Чырвоны Араты». (Са скартi.)
  - ★ «Прадпрыемства размясцiлася на маляўнiчным беразе ракi».
  - ★ «Лета яшчэ не наступiла, а зiма ўжо не за гарамi». (З артыкулаў у газетах.)
- Занiсаў Мiхась СЛIВА,
г. Рагачоў.

Малюнак Юрыя МІХАЙЛАВА.

У турэмнай камеры:
 – Ты як сюды трапіў?
 – З-за насмарку.
 – Як гэта?
 – Вельмі проста. Я чхнуў,
 а вартаўнік працнуўся.

– У мяне быў такі сабака, што сумленнага чалавека ніколі не чапаў, а вось на злодзея адразу кідаўся. Але я яго прадаў.
 – Чаму?
 – Бо ўжо і на мяне пачаў касіцца.

«ПАЛАСАТЫ» СМЕХ

Малюнак Алега ГУЦОЛА.

Малюнак Алега КУРПІКА.

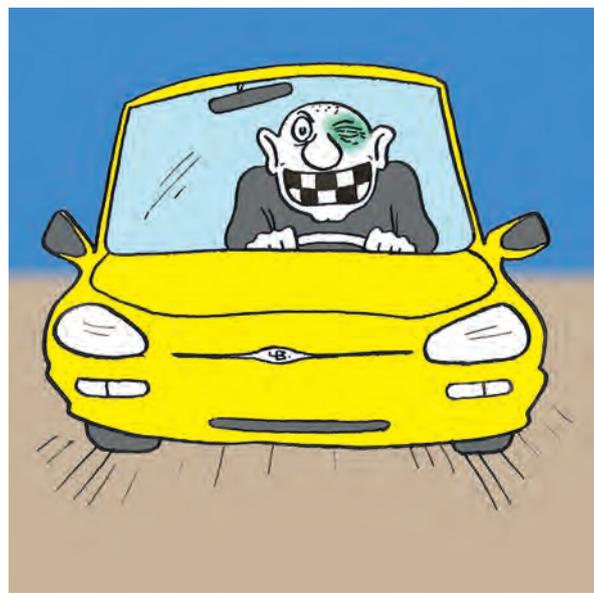
Малюнак Андрэя ПУЧКАНЕВА.

Фокуснік паклікаў на манеж з глядзельнай залы маленькага хлопчыка:
 – Скажы, ты можаш пацвердзіць, што бачыш мяне ўпершыню?
 – Так, бацька.

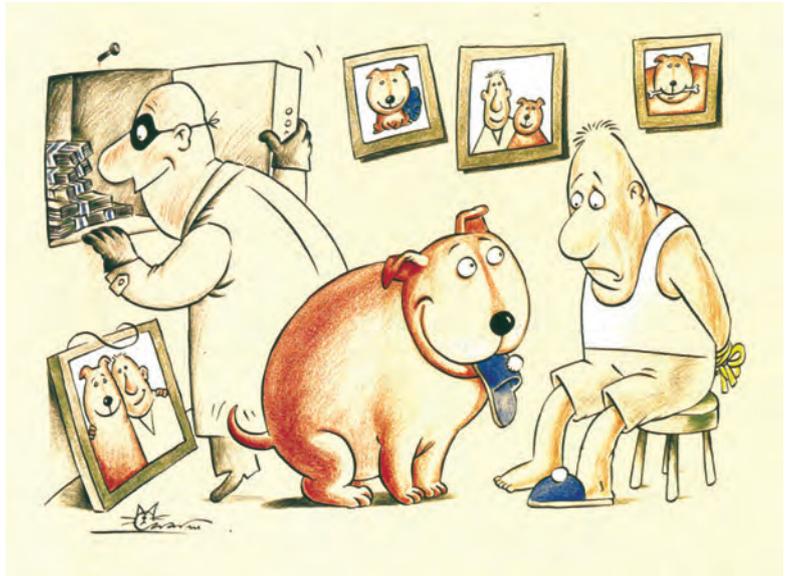
У лесе юбілей у зайца. Усе яго віншуюць. Ваўкі вырашылі адправіць паштоўку. У канцы задумаліся, як лепш падпісаць: «Зграя ваўкоў» ці «Група таварышаў». Падумалі-падумалі і падпісалі: «Зграя таварышаў».

Малюнак Уладзіміра ЧУГЛАВАВА.

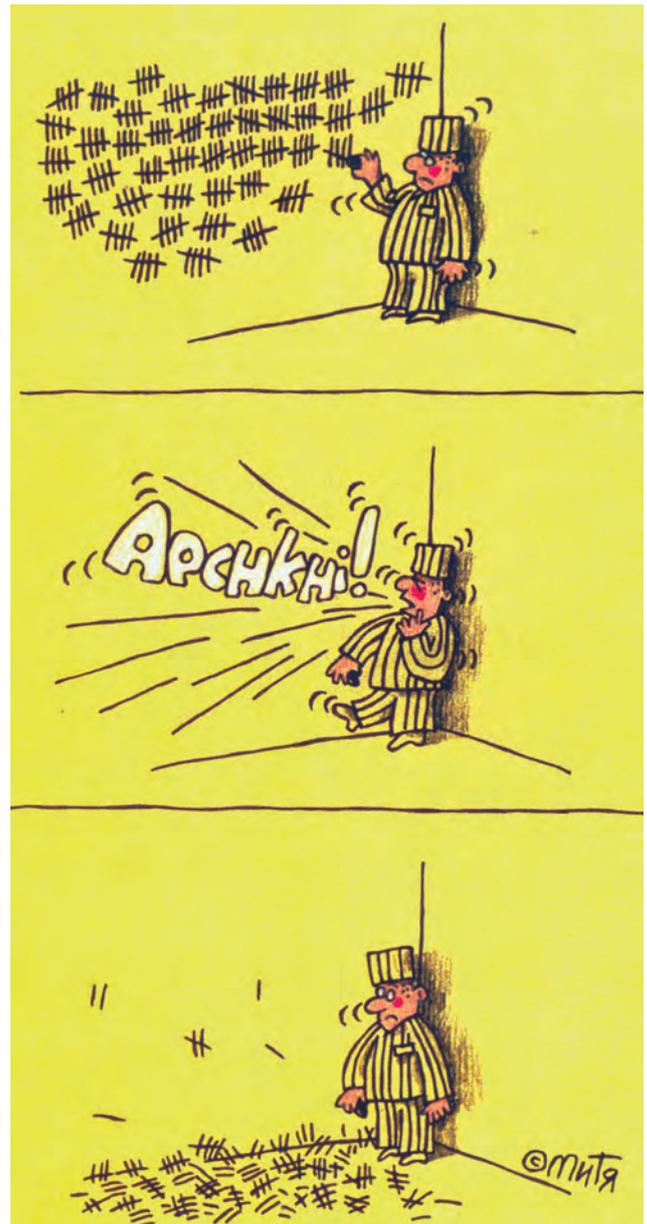

Малюнак Аліразы Карымі МОГХАДАМА (Іран).

Малюнак Максіма СМАГНА (Расія).

Малюнак Хасана КАРЫЗАДЭ (Іран).

Малюнак Дзмітрыя КОНАНОВА (Расія).

Усмешкі розных шыротаў

- Ты мяне любіш?
- Канечне.
- А ты са мной ажэнішся?
- Што за звычка заўжды мяняць тэму размовы?!

- Святар – хлопчыку:
- Ты чытаеш малітву перад ядой?
  - Не. Мая маці добра гатуе.

– Колеры нарвежскага сцяга гэтакія ж, як і амерыканскага: чырвоны, белы і сіні, – расказвае гаспадар фермы амерыканцу, які прыехаў у Нарвегію. – Я іх заўжды ўспамінаю, калі мне прысылаюць паведамленне пра выплату падаткаў: чырваню, калі атрымліваю яго, бялюю, калі бачу суму падаткаў, і сінею, калі выпісваю чэк на выплату.

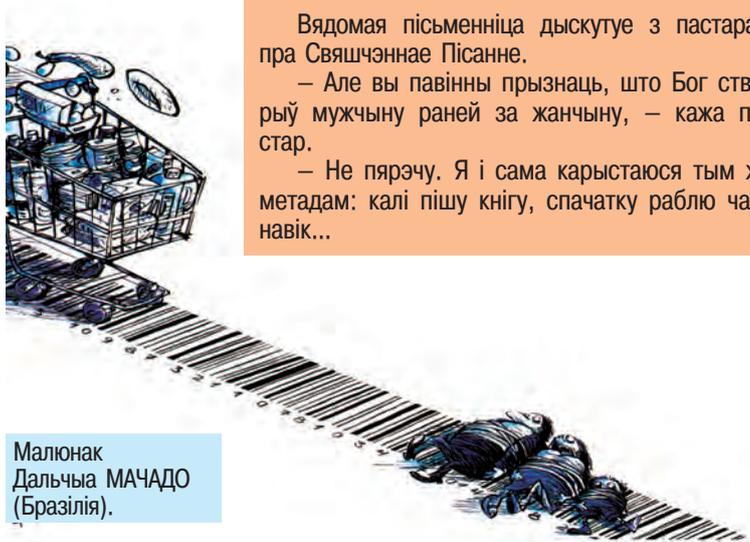
– Са мной тое самае, – паныла падткавае амерыканец, – толькі ў мяне яшчэ і зоркі сыплюцца з вачэй...

Малюнак Фармаза КЕШТКАРА (Іран).

Малюнак Фараджа МОХАММАДЗІ (Іран).

Малюнак Дальчыя МАЧАДО (Бразілія).

Вядомая пісьменніца дыскутуе з пастарам пра Свяшчэннае Пісанне.

– Але вы павінны прызнаць, што Бог стварыў мужчыну раней за жанчыну, – кажа пастар.

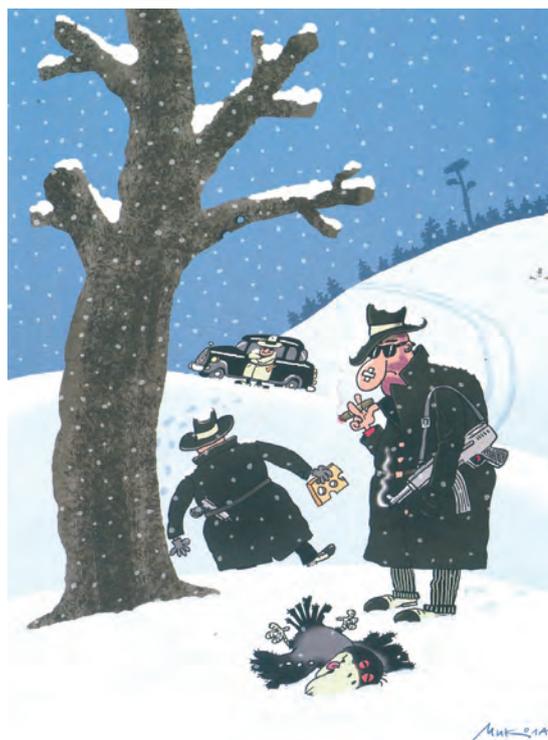
– Не пярэчу. Я і сама карыстаюся тым жа метадам: калі пішу кнігу, спачатку раблю чарнавік...

Вельмі высокі кліент заходзіць ва ўнівермаг і прымярае абутак. Усе памеры аказваюцца яму малымі. Нарэшце прыносяць туфлі 49-га памеру.

– І гэты нумар малы.

Тады прадавец змрочна гаворыць:

– Выбачайце, але пасля 49-га памеру пачынаюцца чамаданы.

Малюнак Мікалая ВАРАНЦОВА (Расія).

Малюнак Тосо БОРКОВІЧА (Сербія).

Малюнак Паўла ГАРАДЦОВА.

Малюнак Леаніда ГАДУНА.

Кароткае сачыненне

Калі на ўроку вучні пісалі сачыненне на тэму «Кім я стану ў будучым», Вася справіўся з заданнем за пяць хвілін. У сшытку настаўніца прачытала адзіны сказ: «Як не сап'юся, дык ажанюся».

Дарэчы, пісаў Вася ў дзявятым класе, а цяпер мае сям'ю і не п'е.

Даслала
Вольга ЛАБАЖЭВІЧ,
г. Клецк.

Рэзюмэ

Раніца. На прыпынку пачынаюць збірацца першыя пасажыры. Сярод іх вылучаецца высокая, стройная дзяўчына, быццам Эйфелева вежа: зірнеш — ажно дых займае. Аднекуль з двароў на прыпынак падцягваецца кампанія хлопцаў. Выгляд у іх ніякаваты, відаць, спаць яшчэ не клаліся. Адзін з іх, самы маленькі, павольна робіць некалькі кругоў вакол красуні, аглядаючы яе з ног да галавы, і задуманна-захопленна выдае: «Добрая! Але ж вельмі дарагая ў абслугоўванні!..»

Падслухаў
Сяргей ЛАПЦЁНАК,
г. Мінск.

Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова
«Выдавецкі дом «Звязда»

«Вожык» — грамадска-палітычны,
літаратурна-мастацкі часопіс

№ 11 (1490), 2012 год.

Выдаецца з ліпеня 1941 года.
Часопіс «Вожык» зарэгістраваны ў Міністэрстве інфармацыі РБ. Рэгістрацыйны № 520.

Заснавальнікі — Міністэрства інфармацыі Рэспублікі Беларусь, РВУ «Літаратура і Мастацтва».

Галоўны рэдактар
Юлія Францаўна ЗАРЭЦКАЯ.

Рэдакцыйная калегія:

Анатоль АКУШЭВІЧ, Сяргей ВОЛКАЎ, Навум ГАЛЬПЯРОВІЧ, Мікола ПРГЕЛЬ, Тамара ДАНИЛЮК, Валянціна ДУБРОВА, Юлія ЗАРЭЦКАЯ, Казімір КАМЕЙША, Алег КАРПОВІЧ, Уладзімір МАТУСЕВІЧ, Міхась ПАЗНЯКОУ, Павел САКОВІЧ, Уладзімір САЛАМАХА, Васіль ТКАЧОУ.

Рэдакцыя:

Наталля КУЛЬГАВАЯ (адзел фельетонаў і пісьмаў), Аляксандр КАРШАКЕВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара, мастацкі адзел).

Рэдактар стылістычны Марыя ГЛЕВІЧ.
Камп'ютарная вёрстка
Алена МАКАРЭНКА.

Юрыдычны адрас: 220013, Мінск,
вул. Б. Хмяльніцкага, 10а.

Адрас рэдакцыі:
220005, Мінск,
проспект Незалежнасці, 39.
E-mail: a-vojik@yandex.ru

Тэлефоны:
галоўнага рэдактара — 288-24-62,
намесніка галоўнага рэдактара,
аддзела літаратуры, мастацкага
аддзела — 284-84-52, бухгалтэрыі — 284-66-72, факс — 284-84-61.

Рукапісы не рэанзуюцца і не вяртаюцца.
Перадрукоўваючы матэрыял, трэба абавязкова спасылкацца на «Вожык». Разглядаюцца рукапісы, надрукаваныя на машыны або набраныя на камп'ютары. Аўтары публікацый нясуць

адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў.
Рэдакцыя можа друкаваць матэрыялы, не падзяляючы пазіцыю і думку аўтараў.

Падпісана да друку 6.11.2012
Фармат 60x84 1/8. Афсетны друк.
Папера афсетная. Ум. друк. арк. 2,79.
Ул.-выд. арк. 3,90 Тыраж 1918 экз.
Заказ 3341.

Кошт нумара ў розніцу 12 900 руб.

Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства «Выдавецтва «Беларускі Дом друку».
220013, Мінск,
проспект Незалежнасці, 79.
ЛП № 02330/0494179 ад 3.04.2009.

© «Вожык», 2012